

KORYENTU HON KOMO HYAKA PAWRU NMENHOTHO WAHORONO ON HA.

Ohyakanye àmenhehe Koryentu hon komo hyaka katxhàrà on ha.

1 Pawru uro ha. Tano me ro rma rowahanonkaye, Khoryenkomo, Kryestu Txesusu nànyaknýàrà ro me ryehxoho me. Rakoro naha, Sostenesà. Kowtà komo rma noro ha. ²Ohyakanye àmenhehe, Koryentu hon komo hyaka. Khoryenkomo mryenon komo rma omnyamo. Enyhoryexah me manatxhe, Kryestu Txesus yoh me oyesnàr kom ke. Tàmryenon me awahanonkatxownà, Khoryenkomo, enyhoru hokono ro me oyehtxoho menye. Àro wyaro rma rha natxhe, anar komo xarha, anato rhan komo. Hentan kom hana, amna yohà omoro ha, ketxow ha, Txesusu Kryestu wya, Kohkomo wya. Nyamoro rma, Khoryenkomo mryenon me natxow hamà, omeroro. Àro ke, nyamoro yoh me nay hamà, noro ha. Kàwyam xarha, Kohkom me nay hamà.

³Onà wyaro amna nkehe, Khoryenkomo wya, ohokonye. Towahke exko, Koryentu hon komo hoko, ohxe txetxoko, kehe amna, àwya, Txesusu Kryestu wya xarha. Kyàmkom me rma naha, Khoryenkomo. Kohkom me rma naha, Txesusu Kryestu.

Khoryenkomo newakryetxho me rma haxa manatxow hamà katxhàrà on ha.

⁴Khoryenkomo newakryetxho me rma haxa manatxow hamà, Kryestu Txesus yoh me oyesnàr kom ke. Àro ke, onà wyaro kanye ro me wehxaha, àwya. Ohxe xaxa manaha, nyamoro hoko, kanye ro me wehxaha, ohokonye.

⁵Kryestu yoh me oyehtxoho kom hoye ro, ewakryetxehkaxah me manatxow hamà. Àsok tawro hana. Tàyweron me oytxownà hamà, Khoryenkomo yokato. Noro hutwatxho hoko, tàyweron me manatxow hamà. Noro yokarymatxho hoko xarha, tàyweron me manatxow hamà. Àro wyaro oyowakryetxownà hamà. ⁶Àsok tawro hana. Kryestu amna nekarymay hamà, owyanye. Amna nekarymatxho

yawo ron me, mosonyhetxow hamà. ⁷Àro ke, onà wyaro katxho mehra ro mak manatxhe. Anar kom yosnaka Khoryenkomo newakryetxho me natxhe, nyamoro, katxho mehra ro mak manatxhe. Towakryexem me rma oyehtokonye, Txesusu Kryestu yomoknàr hona ro manatxow hamà. Kohkom yosonyhonàr hona ro rma manatxow hamà. ⁸Omokhàra rma hak tehtoko, ayakoronometxhe roro rma, noro ha, yaworo roro rma oyehtxoho menye. Àro ke, tomokàtxhe rma, atxke natxhe moxamo, katxho mehra ro mak manatxhe, noro wya.

⁹Yavoron me xaxa naha, Khoryenkomo. Noro rma awahanonkatxownà, buru yohà rye me oyehtxoho menye. Kohkom rma noro ha, Khoryenkocom muru, Txesusu Kryestu.

Anar me rha mosonytxetxow hatà katxhàrà on ha.

¹⁰Rowtà komo y, onà wyaro àkehe, owyanye, teryewrye ro, Kohkom yano me, Txesusu Kryestu yano me. Atameryekahra harha ehtxoko. Osoyhera harha ehtxoko. Àme rye rma haxa ehutwatxoko. Eten kom hoko oyosonytxantokony hana, àme rye rma uhutwatxoko.

¹¹Àro wyaro àkehe, owyanye, rowtà komo y, rowya oyokaytà komo yonytxanàr ke. Mosoyatxow hatà. Àro wyaro oyokarymetxoko, rowya, Kàroye mryenon komo, notxwakomo mryenon komo. ¹²Anar me rha mosonytxetxow hatà, oyosoynyàr kom me hatà. Onà wyaro rma màketxow hatà, omnyamo ro rye rma. Anar komo, Pawru mryenon uro ketxow hatà. Anar komo, Aporu mryenon uro ketxow hatà. Anar komo, Petru mryenon uro ketxow hatà. Anar komo, Kryestu mryenon uro ketxow hatà. Àro wyaro mosoyatxow hatà.

¹³Onà wyaro haxa àkehe, owyanye. Omeroro rma, Kryestu mryenon me manatxhe, okukur kom marmahnà ro mak ha. Àro ke, uro ryhe Kryestu mryenonà kahra ro mak ehtxoko. Pawru mryenon uro kahra xarha ehtxoko. Àsok tawro hana. Urohnà ryhe, yahkotohen hona amoyathosah me wehxakon hamà, oyonyhoryeny komo. Àro ke, Pawru mryenon uro kahra ro mak ehtxoko. Ayataymomnàtokonye, Pawru mryenon harha uro ha kahra mak mehtxownà.

¹⁴Ayaymomnye kom mehra mak wehxakonà. Okukur kom marma waymomnye, yakenohnà kom mak ha. Kryespu waymomnye. Kayu xarha waymomnye. ^{15,16}Estehfanàsà mryenon komo xarha waymomnye. Nyamoro marma uhutwehe, ronaymomàtho me. Anar kom katà waymomnye, owyanye. Aymoperany mak wexey hamà. Ayaymomperanye ryexetxàr hoko rma, teryehorye wehxaha. Àsok tawro hana. Rowya ayaymomnàtokony haxa, onà wyaro tawrotho haryhe mà, owyanye, kataymomnye Pawru mryenon harha uro ha tawro me, tawrotho haryhe mà, owyanye. Àro ke, teryehorye wehxaha, ayaymomparanye ryesnàr ke mak ha. ¹⁷Aymomno ynye ro mehra mak ronyakye, Kryestu. Àrwo yonyhorunu yokarymanye ro me haxa ryhe ronyakye. Rowya ekarymantoko rma, ehonomnà komo wyarohra mak wehxaha, tàyweron komo wyarohra mak ha, tarwonhoryemà ro komo wyarohra mak ha. Norohnàtho komo wyaro haxa ryhe, ekarymany me wehxaha, rohona xenyhera

toto kom yehtxoho me, Kryestu hona haxa àwyanye xenytxoho me. Rohona àwyanye xenyetok haxa, noro hona xenyhera natxow hamà. Yahkotohen hona amoyathosahonhàr hona xenyhera natxow hamà. Noro hona àwyanye xenehtor hona, norohnàtho komo wyaro rma ekarymany me wehxaha.

Yahkotohen hona amoyathosahonhàr konyhoryetxhe katxhàr on ha.

¹⁸ Yahkotohen hona amoyathosahonhàr ryhe konyhoryetxhe katxho yonytxahra natxhe, toto komo, tanàhnosom komo. Tàwyanye enytxantoko rma, onà wyaro nketxhe. Àsok maken komo rmamekarymetxow hamà, ketxhe. Onà wyaro haxa ryhe tketxhe, kàwyamo, tonyhoryexem komo. Àro wyaro katxho ryhe, yaworo rma haxa naha, tketxhe. Àro wyaro katxho hoye ro, konyhoryenye ro kom me nehutwamohsen hamà, Khoryenkomo, tketxhe. ¹⁹ Àsok tawro hana. Onà wyaro nken hamà, àmenhosahonhàr.

Tàyweron uro kany komo, tàywenyek harha weryatxhe hampànà.

Takàhsom uro kany komo rma, akàhpàra harha weryatxhe hampànà. Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàr.

²⁰ Tayweron mosonà katxho me natxow hamà, anar komo, toto komo wya. Àyweronàhyamano ynye ro mosonà katxho me xarha natxow hamà, anar komo. Tàrwonhoryemà ro mosonà katxho me xarha natxow hamà, anar komo, toto komo wya. Khoryenkomo wya haxa ryhe, tàywenyek mak natxhe ha, nyamoro ha, omeroro. Tàywenyek ehtxoho komo thutwetxow hamà, noro hutwahra ro mak esnàr kom ke. ²¹ Taywero xaxa mak nehxakonà, Khoryenkomo. Taywero noro yehtxoho hoye ro, onà wyaro nehxatzkonà, toto komo. Taywero tehtxoho kom hoye ro noro hutwahra ro mak nehxatzkonà. Nyamoro yonyhoryenàr xe mak nehxakonà, noro. Àro ke, amna nekarymatxho hoye ro nenyhoryetxhe, Kryestu hona àwyanye xenyetok mak ha. Toto komo wya àsok maken komo rmamekarymetxhe katxho hoye ro rma, nenyhoryetxhe, noro ha.

²² Xuknewyana komo ryhe, onà wyaro nketxhe. Eryehokano txetxoko, amna wya Khoryenkomo yahoxetà yonytxoho me, ketxhe rma haryhe. Xuknewyanahnà komo xarha, onà wyaro nketxhe. Tayweron me osonyhotxoko, amna wya oyonytxatxho menye, ketxhe rma haryhe. ²³ Amna haxa ryhe, Kryestu amna nekaryemehe, àwyanye, omeroron komo wya. Yahkotohen hona amoyathosahonhàr konyhoryetxhe, kehe amna. Àro wyaro tawro yonytxanàr xehra mak natxhe, Xuknewyana komo. Àna make ryhe mpe, konyhoryetxow make ryhe mpe, norotho, ketxhe rma haryhe. Xuknewyanahnà komo xarha, onà wyaro nketxhe. Àsok maken komo rmamekarymetxow hamà, ketxhe. ²⁴ Onà wyaro haxa ryhe nketxow hamà, Khoryenkomo mryenon komo, ànwahanonkatxhàyamo. Khoryenkomo yano me tahoxerye xaxa naha, Kryestu, ketxhe. Taywero xaxa naha. Noro rma konyhoryetxow hamà, ketxhe. Àro wyaro rma nketxow hamà, Khoryenkomo mryenon komo, Xuknewyana kukur komo rma, Xuknewyanahnà kukur komo xarha. ²⁵ Àsok tawro hana. Amoyathosahonhàr oyonyhoryetxhe ha, ken

hamà, Khoryenkom, kàwyanye. Àna matà, ketxhe mak ha, toto komo. Àro wyaro tàwya tatoko, tàwyenyeke rma nay hamà, Khoryenkom. Ahoxemra nehutwamohsen hamà, ketxhe. Àwyanye tàwyenyeke nay hamà, katxho rma, tàywero xaxa mpànà naha ha. Àwyanye ahoxemra nehutwamohsen hamà katxho rma, tahoxerye xaxa mpànà naha ha, nyamoro yoho rma haxa mak ha.

**Ehonomnàhnà mosonà katxho komo wahanonkaye
Khoryenkom, katxhàrà on ha.**

²⁶Rowtà komo y, àsok hana mehxatxkon ha. Khoryenkom wya awahanonkantokonye, ehonomnà mehra mehtxatxkon hamà. Tàyweron mosonà katxho mehra mak mehxatxkonà, toto komo wya, horykom mosonà katxho mehra mak ha, ehonomnà muru ryhe mosonà katxho mehra mak ha. Okukur kom marma ryhe tà, ehonomnà me nehxatxkon ha, yakenohnà kom mak hatà.

²⁷Awahanonkatxownà mak ha, Khoryenkom, támryenon me oyehtxoho menye. Tàwyenyeke mosonà katxho komo rma wahanonkaye. Ehonomnàhnà mosonà katxho komo xarha wahanonkaye. Àro wyaro katxho komo ryhe wahanonkaye, támryenon me ehtxoho menye. Tàwya nyamoro wahanonkantoko rma, anar komo xanomkahnohyakon hamà. Tàyweron mosonà katxho komo rma, ehonomnà mosonà katxho komo xarha, xanomkahnohyakonà, Khoryenkom.

²⁸Anar kom yosnakan mosonà katxho komo rma wahanonkaye. Townohsom mosonà katxho komo xarha, norohnàtho mosonà katxho komo xarha, wahanonkaye, támryenon me ehtxoho menye. ²⁹Àro wyaron komo rma wahanonkaye, ehonomnà mehra harha toto kom yehtxoho me, ehonomnà uro, Khoryenkom nenyàr me, kahra harha ehtxoho menye.

³⁰Kryestu Txesus yoh me harha oytxownà, Khoryenkom. Àsok tawro hana. Khoryenkom yano me tàywero harha tehxatxow hamà, Kryestu yoh me kehtxoho kom hoye ro mak ha. Àro hoye ro rma Khoryenkom nenyhoryetxho me harha tehxatxow hamà. Enyhoru hokono ro me harha tehxatxow hamà. Kanhàn kom yanoto mehra harha tehxatxow hamà, Kryestu yoh me kehtxoho kom hoye ro mak ha. ³¹Àro ke, onà wyaro kahra ehtxoko. Rano me ro rma ohxe wehxan hamà, kahra ehtxoko. Onà wyaro haxa katxoko. Kohkom nenyhoryetxho uro, katxoko. Àro wyaro rma rha nkehe, àmenhosahonhàrà.

**Khoryenkom yahoxet yano me nekarymen hamà
màketxkonà rohoko katxhàrà on ha.**

2 ¹Rowtà komo y, amnyehra komokye, ohyakanye. Khoryenkom rwonà yokarymaxe komokye, owyanye. Tàrwonhoryemà ro komo wyarohra mak kàrwonakonà. Tàyweron komo wyarohra mak wekarymekonà. ²Onà wyaro haxa àkekona, rowya rma. Txesusu Kryestu marma wekaryemehe, àwyanye, àkekona. Amoyathosahonhàrà rma wekaryemehe, àwyanye, àkekona, rowya rma. ³Àro ke, ehonomnà me ronyhera mehxatxkon hamà. Towankaranyem me rma uro menyatxkon hamà. Tehyohsom me rma uro menyatxkon hamà.

⁴Rowya ekarymantoko, târwonhoryemà ro komo wyarohra kàrwonakonà. Tàyweron komo wyarohra wekarymekonà. Khoryenkom yokato yano me haxa ryhe kàrwonakonà. Onà wyaro mäketxkonà, rohoko. Khoryenkom yahoxet yano me nekarymen hamà, mäketxkonà, rohoko.

⁵Àro wyaro rma wehxakonà, Kryestu hona owyanye xenytxoho me. Toto yano mehra noro hona xenyàr xe wehxakonà, owyanye, tàywero ryehtxoho yano mehra mak ha. Khoryenkom yahoxet yano me haxa ryhe, Kryestu hona xenyàr xe wehxakonà, owyanye.

Khoryenkom yokato haxa ryhe amna rwonàhyamaye katxhàrà on ha.

⁶Tàyweron me mak amna nekarymehe, Khoryenkom rwonà. Tàyweron me amna yonytxetxow hamà, takàhsom komo. Khoryenkom hutwanàr hoko, àhorymamtàhkaxemo komo rma nyamoro ha. Toto yano mehra mak tàyweron me amna nekarymehe, ehonomnà kom yano mehra mak ha. Nyamoro heno rma nosomtatketxhe hampànà. Amnye exhera harha natxhe hampànà. ⁷Khoryenkom yano me haxa ryhe, tàyweron me amna nekarymehe. Noro ryhe, tàywero xaxa tehtxoho hoye ro nehutwen hamà. Tehutwatxho hoye ro rma, konyhoryetxho komo hutwekon hamà. Uhutwamohsobra rma hak nehxakonà, amnyehra, toto komo wya. Noro haxa ryhe nhutwekonà rma, yukryeka komo yakàhtohra ro rma haka. Àtoko rma onà wyaro nkekon hamà. Wenyhoryetxhe hampànà, rowyaro ohxe xaxa tonyxemà ro me ehtxoho menye, kekon hamà. Àro wyaro rma khutwetxkon hamà, tàywero xaxa tehtxoho hoye ro mak ha. Àro rma amna nekarymehe. ⁸Àro hutwahra mak nehxatxkonà, ehonomnà komo, toto kayaryet komo. Tàwyanye uhutwantok haxa, Kohkomu yamoyathohra esnàràtho kom haryhe, ehonomnà xaxa rma yamoyathohra esnàràtho kom haryhe.

⁹Khoryenkomо yehutwatxho hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Tàxan komo yowakryehe xaxa mak hampànà, Khoryenkomо. Tàwya ewakryetxho komo hutwaye rma, noro ha. Xenyhera rma hak natxhe, toto komo. Enytxahra rma hak natxhe. Uhutwahra rma hak natxhe, tàhnawonye.

Aro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ¹⁰Kàwyanye haxa ryhe nhutwamohsoye, Khoryenkomо. Noro yokato rma nhutwamohsehe, kàwyanye. Omeroro uhutwatxehkanye ro me naha, Khoryenkom yokato. Khoryenkomо yehutwatxho hutwahra natxow hamà, toto komo. Ekato haxa ryhe nhutwehe. ¹¹Àro wyaro rma rha nay hamà, kehutwatxho komo xarha. Kàhnawonye kehutwatxho komo hutwahra natxow hamà, anar komo. Kokato kom marma nhutwehe, kàhnawonye kehutwanàr kom ke mak ha. Àro wyaro rma rha naha, Khoryenkomо yehutwatxho xarha. Uhutwahra mak natxhe, toto komo. Khoryenkom yokato marma nhutwehe.

¹²Totohnà yokato tahohtxownà, kàwyamo. Khoryenkom yokato haxa ryhe tahohtxownà. Khoryenkomо nàmàtho rma tahohtxownà. Noro rma, tokato yàmye, kàwyanye, tàwya kowakryetxho komo hutwany me kehtxoho menye.

13 Àro rma amna nekarymehe. Toto yano mehra mak amna nekarymehe, tàyweron kom yano mehra mak ha. Totohnà ryhe, Khoryenkom yokato haxa ryhe, amna rwonàhyamaye. Noro yano me rma amna nhutwamohsehe. Ekato me kowakryetxho komo amna nhutwamohsehe, Khoryenkom yokato yano me mak ha. Noro yoh komo wya ryhe amna nhutwamohsehe.

14 Khoryenkom yokato yoh mehra tehtokonye, noro rwonà yonytxahra ro mak natxhe ha, toto komo. Noro yano me amna nekarymanàrà rma yonytxahra natxhe. Tàwyanye enytxantoko rma, onà wyaro nketxhe mak ha. Àsok maken komo rmamekarymetxow hamà, ketxhe mak ha. Tonkukmaxem me mak natxhe, nyamoro ha. Khoryenkom yokato yoh kom haxa ryhe, enkukmahnà me natxhe. 15 Omeroro uhutwany me natxhe. Enyhoru onà, anhà haxa onà, kany me natxhe, yaworo mak ha. Khoryenkom yokato yoh kom kax mak natxhe ha. Nyamoro yehutwatxho hutwahra mak natxhe, anar komo, Khoryenkom yokato yoh mehra tesnàr kom ke. 16 Àsok tawro hana. Onà wyaro nken hamà, àmenhosahonhàrà.

Kohkomo yehutwatxho hutwahra natxow hamà, toto komo. Àro ke, onà wyaro kanye exhera nay hamà, Kohkomo wya. Onà wyaro amna nhutwamohsehe, owya yaworo uhutwatxho me, kanye exhera nay hamà, àwya.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà, nyamoro hoko. Kàwyam haxa ryhe, Kryestu yehutwatxho wyaro rma rha tehutwetxhe, noro yoh me kesnàr kom ke. Àro ke, kehutwatxho komo hutwahra rma rha natxow hamà, nyamoro ha.

Anar me rha mosonytxetxow hatà katxhàr xarha on ha.

3 1Rowtà komo y, awawonye ryehtoko, Kryestu mryenon me rma mehxatxkonà. Khoryenkom yokato yano mehra mak mehutwetxkonà, ohnawonye. Ohun kom yano me haxa ryhe mehutwetxkonà, ohnawonye. Rowya ahananàhnàtokonye, thun kom yano me tehxem komo rma àhananàhyakonà. Kryestu mryenonà rma, bàryekomo txko komo wyaro rma mehxatxkonà. 2Àsok hana natxow ha, bàryekomo txko kom ha. Momu yko me natxow hamà. Woto yononyehnà me natxow hamà. Àro wyaro rma rha, rowya ahananàhnàtokonye, krawamenohnà rma uhutwamohsekona, owyanye. Krawamen yonytxany menyxehra rma hak mehxatxkonà. Enytxany menyxehra rma hak manatxhe, amnye rma, 3ohun kom yano me rma hak oyehutwanàr kom ke. Àsok tawro hana. Matakuyatxow hatà. Mosoyatxow hatà. Àro wyaro oyehtokonye, ohun kom yano me rma mehutwetxow hamà. Kryestu mryenonàhnà komo wyaro rma manatxow hamà. Khoryenkom yokato yoh mehra mak mehutwetxow hamà.

4Onà wyaro anar me rha mosonytxetxow hatà. Anar komo, Pawru mryenon uro ketxow hatà. Anar komo, Aporu mryenon uro ketxow hatà. Àro wyaro anar me rha oyosonytxantokonye rma, Kryestu mryenonàhnà komo wyaro manatxow hamà.

Khoryenkom yakoro tatamohxemà ro me amna naha katxhàrà on ha.

⁵Àsok hana wehxan ha, uro ha. Àsok hana nay ha, Aporu ha. Kohkom yanoto me marma amna nay hamà. Amna yanotomaye, owyanye tárwon yonytxatxho me, Kryestu hona owyanye xenytxoho me. Anar me rha amna yanotomaye, kàwyanye toto komo yanotomanàrà wyaro mak ha.

⁶Bararàn kom hoko kehtokonye, anar me rha toto komo tanotometxow hamà. Kano me ronye rma hometxhe, anar komo, kanoto komo. Amnye, kano me ronye rma rha tukryemetxhe, anar komo, kanoto komo xarha. Àro wyaro anar me rha tanotometxow hamà, ohxe ahtanàrà horà. Àro wyaro rma rha, anar me rha amna yanotomaye, Khoryenkom, ahananàhrà kom horà. Uro htxero khananàhyatxkonà. Amnye nyhe rma, Aporu haka rha ahananàhyatxkonà. Khoryenkom haxa ryhe ohorymamnohyatxhe ha, ekato me.

⁷Tanotomany kom yosnaka rma haxa natxow hamà, anoto komo, àhomony komo rma, utukryemany komo xarha. Àro wyaro rma rha, Khoryenkom yosnaka rma haxa amna naha, uro xarha, Aporu xarha. Khoryenkomo ryhe, ehonomnà me xaxa naha. Noro rma, ohorymamnohye kom me naha.

⁸Àme rye rma haxa natxow hamà, àhomony komo, utukryemany komo xarha. Tanotomaxemà rye me natxow hamà. Tatamoketxhàyam hoye ro ehethàrà yahohsatxow hamà. Atamoketxhàyamo wyaro rma rha nay hamà, ehethàrà. Àro wyaro rma rha, Khoryenkomo hyaka amna yatamoketxhàr hoye ro, towakryexem me amna naha. Amna yatamoketxhàrà wyaro rma rha naha, amna yowakryetxho.

⁹Tatamohxemà ro me nay hamà, Khoryenkom, ahananàhrà kom hoko. Noro yakoro rma, tatamohxemà ro me amna naha, uro xarha, Aporu xarha. Omnyamo ryhe, Khoryenkom mararàn me manatxhe. Khoryenkom mòn me xarha manatxhe.

Khoryenkom mòn me manatxhe katxhàrà on ha.

¹⁰Àsok hana bàñ komo teryatxow ha. Kano me ronye netxehtetxow hamà, anar komo, kanoto komo. Amnye horyenometxow hamà, anar komo, kanoto komo xarha. Àro wyaro rma rha, bàñ yenyàr hoko ranotomaye, Khoryenkom. Tayweron me ryeryeye, rowya ohxe txetxoho me. Àro ke, uro htxero khananàhyatxkonà, Khoryenkomo mryenon me oyehtxoho menye. Etxehtony komo wyaro wehxakon hamà. Rohryetayo me anar komo ahananàhyatxow hamà. Àhoryenomany komo wyaro natxow hamà. Ohxe hak nahtxoko, nyamoro ha. Yaworo xaxa hak ahananàhtxowà. ¹¹Txesusu Kryestu hona xenytxoko katxho ryhe, Khoryenkom mòn yetxehtotho me nay hamà. Anaro ehxera ro mak naha. Àro wyaro katxho kom marma ryhe, Khoryenkomo mryenon me natxhe. Àro ke, nyamoro hananàhnye kom hak ohxe nahtxoko. Yaworo xaxa hak hananàhtxowà.

¹²Eten kom ke hana horyenometxow ha, bàñ yeny kom ha, enyhoru ke hana, anhà ke haxa hana. Enyhoru ke horyenometxow hamà, anar komo, uru ke, pàrata ke xarha, tohu txko ke xarha. Anhà ke haxa horyenometxow hamà, anar komo, wewe ke, txuf ke xarha, ketxetx ke xarha. Àhoryenomany komo

wyaro rma rha natxhe, hananàhno ynye komo. Anar komo, ohxe hananàhno yeryatxow hamà. Anar komo, atxke hananàhno yeryatxow hamà.¹³ Nyamoro yatamoketxhàràtho rma, amnye thutwaxem me harha mpànà na ha. Kryestu yomokàtxhe rma, thutwaxem me mpànà na ha, atxke hana, ohxe haxa hana. Àsok hana tkukmaxem me nay ha, nàmno, toto nyeryetxho. Weheto ke tkukmaxem me nay hamà. Anhà ke txexahotho, natakyan hamà. Enyhoru ke txexaho, atakhera nay hamà. Àro wyaro tkukmaxem me nay hamà, weheto ke.¹⁴ Tkukmaxemà wyaro rma rha thutwaxem me mpànà na ha, nyamoro yatamoketxhàràtho. Ohxe ehtoko, towakryexem me xaxa mpànà natxhe ha, hananàhno ynyenàyamo.¹⁵ Atxke ehtok haxa ryhe, ewakryehnà me xak mak natxhe hampànà, hananàhno ynyenàyamo. Nyamoro rma, anàhnohtàkahhnà me rma natxhe. Weheto hona kàwyanye toto yanàtokono wyaro, tukrunhosom me natxhe, anàhnohnho ytxoho ro hona. Tukrunhosomà rma, ewakryehnà me rma natxhe hampànà, atxke tatamoketxhàràtho komo yesnàr ke.

¹⁶ Khoryenkom mòn me manatxhe, omnyamo. Awawonye rma na ha, Khoryenkom yokato. Bàn yawo rma na ha. Àro wyaro uhutwahra kat manatxowà.¹⁷ Atxke oyehtokonye, Khoryenkom mònàtho manàhnonyatxow hamà. Bàn yanàhnohnonyenàyamo rma yanàhnonyaha hampànà, Khoryenkomo. Noro mònà rma, enyhoru ro me na ha, àwya. Omnyamo ryhe, noro mòn me manatxhe.

Noro mryenon uro kahra ehtxoko toto hoko katxhàrà on ha.

¹⁸ Osonkuhtohra ehtxok hampànà. Onà wyaro màketxow hana. Toto komo wya tàyweron mosonà katxho me wehxan hamà, màketxow hana. Àro wyaro osonyhera harha ehtxok hampànà. Tàywennyeken me haxa ryhe osonytxoko, tàywero harha oytxoho menye, Khoryenkomo wya.¹⁹ Toto komo wya, tàyweron mosonà katxho komo ryhe, tàywennyekе rma natxhe, Khoryenkomo wya. Nyamoro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Tàywero tehtxoho kom hoye ro, yaworon mehra natxhe, tano me ronye rma teryehotanàr kom ke. Natàknanàhketxhe mak hampànà, Khoryenkomo. Àro wyaro rma nkehe.²⁰ Onà wyaro nkehe xarha, àmenhosahonhàrà xarha. Onà wyaro nkehe, Kohkomo. Àro wyaro nkehe, Kohkomo. Àro wyaro nkehe, Kohkomo. Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà.

²¹ Àro ke, onà wyaro kahra ehtxoko, toto hoko, ehonomnà hoko. Noro mryenon uro kahra ehtxoko. Àsok tawro hana. Khoryenkomo newakryetxho me rma haxa manatxow hamà, omnyamo. Omeroro rma Khoryenkomo nàmàtho me na ha, owyanye.²² Amna xarha, Khoryenkomo nàmàtho me rma rha amna na ha, owyanye, uro xarha, Aporu xarha, Petru xarha. Khoryenkomo nàmàtho me amna na ha, owyanye, ayanoto kom me amna yehtxoho me. Yukryeka xarha, Khoryenkomo nàmàtho me rma rha na ha, owyanye. Àro wyaro rma ewakryexah omnyamo. Àwayehpàra rma hak oyehtokonye,

towakryexem me rma haxa manatxhe. Awayehnàtokony xarha, amnye rma xarha, amnye xarha, towakryexem me rma haxa manatxhe. Àro wyaro owyano ro kom me naha, omeroro, Khoryenkomu nàmàtho. ²³Omnyamo rma, Kryestu wyano ro me manatxhe. Noro rma, Khoryenkomu wyano ro me naha.

Kohkom marma ryhe rohutwatxehkehe katxhàrà on ha.

4 ¹Onà wyaro amna xenytxoko. Uro rma, Aporu xarha, Kryestu yanoto me amna xenytxoko. Khoryenkomu yehutwatxho yoh me ryhe amna xenytxoko. Tehutwatxho hutwamohsohra rma hak nehxakonà, Khoryenkomu, amnyehra. Amnye rma hutwamohsoy haxa ha, tanoto komo wyo.

²Àsok tawro hana. Horykomo yanoto me kehtoko, noro rwon yawo ro tehxan hamà. ³Anar komo yanoto kom hoko, onà wyaro kahra tehxatxow hamà. Atxke naha, ohxe haxa naha, kahra tehxatxow hamà, àhokonye. Anotomany kom marma, àro wyaro nketxow hamà, tanoto kom hoko. Atxke naha, Pawru, màketxow hana, rohoko. Oseryehokahra mak wehxaha. Atxke naha, Pawru, ketxow hana, anar komo, tosonytxaxemà ro komo. Oseryehokahra rma wehxaha. Rohoko rma, atxke wehxan hamà, ohxe haxa wehxan hamà, kahra wehxaha. ⁴Anatoko onà wyaro kehutwen hana, rohnawo. Ohxe wehxaha, ranhàn ehxera naha, àken hana, rohnawo. Àro wyaro rowya tatoko rma, ehutwatxehkahra rma wehxaha. Kohkom marma ryhe rohutwatxehkehe. Noro rma, atxke manaha, ohxe manaha, kany me naha.

⁵Àro ke, onà wyaro kahra ehtxoko. Atxke naha, ohxe haxa naha, kahra ro mak ehtxoko, Kohkom yanoto kom hoko. Kohkom yomokhàrà ro rma haka, uhutwahranye rma hak manatxhe. Noro ryhe, tomokàtxhe, khutwamohsetxhe hampànà. Kàhnawonye kehutwatxhoho komo hutwamohsehe hampànà. Enytxahnà rotho rma yonytxamohsehe hampànà. Khutwamohsetxhe mak hampànà, omerorom komo nenytxanàr me. Noro wya ryhe, ohxe manaha katxho me tehxatxhe, ohxe ehxah me kehtokony mak ha.

Ehonominà me mosonyatxow hamà katxhàrà on ha.

⁶Rowtà komo y, àro wyaro àmenhono, amna hoko, rohoko xarha, Aporu hoko xarha, ohxe harha oyesnàr kom horà. Amna hoko rma àmenhono, Khoryenkomu karyehtan yawo ro harha oyehtxoho menye, yaworo harha oyehutwatxho menye, ehonominà mehra harha oyosonytxoho menye. Àsok tawro hana. Ehonominà me mosonyatxow hamà. Owyanye Pawru mryenon uro tatoko, atxke naha, Aporu, kany me rma manatxow hamà. Àro wyaro rma rha, owyanye Aporu mryenon uro tatoko, atxke naha, Pawru, kany me rma manatxow hamà. Àro wyaro rma owyanye tatoko, tàyweron me mosonyatxow hamà. Anar me kany kom yoho tàywero me mosonyatxow hamà. ⁷Anar kom yohohra mak manatxhe ha. Àsok tawro hana. Tàywero oyehtokonye, ayano me ronyehra tàywero manatxow hamà. Khoryenkomu yano me marma tàywero manatxhe, noro wya tàywero oynyàr kom ke mak ha. Àro ke, onà wyaro kahra

ehtxoko. Tàyweron uro, anar kom yohon uro, kahra ro mak ehtxoko. Àro wyaro kany komo rma, tano me ronye rma tàyweron me nosonyatxow hamà.

Norohnàtho me tonyxemà ro me amna naha katxhàrà on ha.

8 Amna yoho rma haxa mosonyatxow hamà. Àhananàhtàkaxah me rma mosonyatxow hamà. Ewakryetxehkaxah me rma mosonyatxow hamà. Kryestu wyaro toto komo kayaryet me rma mosonyatxow hamà. Toto komo kayaryet me oyesnàr komo xe rma wehxaha haryhe, owyaronye rma rha amna yehtxoho me, toto komo kayaryet me rma rha amna yehtxoho me, norohnàtho mehra harha amna yehtxoho me.

9 Àsok hana amna nay ha. Kryestu nànyaknyàrà ro me amna nay hamà. Norohnàtho me mak amna yonyhen hamà, Khoryenkomo, toto komo wya. Twayekaxem me naha, noro, katxho me rma amna yonyhen hamà. Àro wyaro norohnàtho me amna yonyatxow hamà, toto komo, kahe yawon komo xarha, omeroron komo rma. 10 Tàywenyeken me amna yonyatxhe, Kryestu yanoto me amna yesnàr ke mak ha. Omnyam haxa ryhe, tàyweron me mosonyatxow hamà. Tàywero rma haxa amna naha, Kryestu yoh me amna yesnàr ke, màketxow hamà. Aroxemra tonyxemà ro me amna naha. Omnyam haxa ryhe, tahoxerye mosonyatxow hamà. Norohnàtho me tonyxemà ro me amna naha. Omnyam haxa ryhe, ehonomnà me tonyxem me manatxow hamà. 11 Amna nahyehyaha. Twohtxahke xarha amna naha. Àwomumra xarha amna naha. Tompohxem me xarha amna naha. Àmàmra xarha amna naha. Àro wyaro roro rma amna naha. 12 Amna yamor ke rma amna natamokyaha, tamotohso ro. Toto komo wya amna wàràhyakantoko, nyamoro rma amna newakryehehe, Khoryenkomo wya. Nyamoro ewakryetxoko kehe amna, àwya, àhokonye. Anar komo wya amna yeryewhamnohnàtoko, amna nenàmyaha, ohsàñàhpàrà rma. 13 Anar komo wya atxke manaha tatoko, towahke rma amna neyukyatxhe. Norohnàtho me rma haxa tonyxem me harha amna naha. Anhàtho me rma haxa tonyxem me harha amna naha. Aryamaxahotho wyaro rma amna yonyatxhe, toto komo, omeroro.

Rohoko ehohkatxoko katxhàrà on ha.

14 Àro wyaro roskarymatxhàr hoko teryewrye ro àmenhen hamà, ohyakanye. Onà wyaro tawro horàhnà mak àro wyaro àmenhehe. Atxke rma haxa tehxatxow hamà, Pawru wya, tawro horàhnà, àro wyaro àmenhehe. Ahananàhrà kom horà haxa ryhe, àro wyaro àmenhehe. Àsok tawro hana. Rohokru kom me manatxow hamà, omnyamo. Ronàhnàn kom me rma manatxow hamà. Àro ke khananàhyatxhe, ohxe oyehtxoho menyé. 15 Yake rma haxa natxow hamà, ahananàhnye komo, Kryestu yoh me oyesnàr kom ke. Oyàm kom haxa ryhe, towenyxa mak naha. Uro ryhe, oyàm kom me wehxan hamà. Àsok tawro hana. Uro htxero àrwo yonyhorunu wekarymaye, owyanye, Kryestu Txesus hona owyanye xenytxoho me. Àro ke, oyàm kom

me harha wexey hamà. ¹⁶Àro ke, onà wyaro àkehe, teryewrye ro, owyanye. Rohoko eholokatxoko, rowyaro rma rha oyehtxoho menye.

¹⁷Rohoko oyehohkanàr kom horà rma, Txemohtyo ànyakyako, ohyakanye. Rohokru rma noro ha. Kohkom hona xenye ro me weryeye. Àro ke, rohokru me naha, ronàhnànà rma. Rowya thananàhtoho yawo ro rma haxa naha. Noro rma ànyakyako, ohyakanye. Rokarymaxe ànyakyako, owyanye, rohoko oyehohkanàr kom horà. Àsok hana wehxan ha. Onà wyaro katxho yawo ro wehxan hamà. Kryestu yoh me kehtokonye, ohxe roro tehxatxow hamà, katxho yawo ro wehxaha. Àro wyaro katxho rma wekaryemehe xarha, Kryestu mryenon komo wya, anato rha tohsamnohsomà ro komo wya.

¹⁸Àsok hana manatxow ha. Okukur komo ryhe, roho rma haxa ehonomnà me nosonyatxow hatà. Pawru noseryehyan hamà, khonanye, ketxow hatà. Omokhàra harha nay hamà, toseryehrà ke hamà, ketxow hatà.

¹⁹Komokyaha hampànà, ohyakanye. Mexehra mpànà komokyaha ha, romoknàr xe Kohkom yehtok mak ha. Rahatakatxhe rma, nyamoro yehtxoho uhutwehe hampànà. Tàrwonhoryemà ro me ehtxoho komo yonytxanàr xehra mak wehxaha. Khoryenkom yahoxet yano me ohxe ehtxoho komo hutwanàr xe haxa wehxaha. ²⁰Àsok tawro hana. Tàrwonhoryem me kehtxoho mehranye ryhe, tàmryenon me ketxownà, Khoryenkom, kàkayaryet komo. Tahoxet yano me ohxe kehtxoho meny haxa ryhe, tàmryenon me ketxownà. ²¹Àsoken me ryhe romoknàr xe manatxowà, ahanatanàhnye kom me katà, towahkem me haxa katà. Towahkem me romoknàr xe manatxow hamà. Axan kom me rma romoknàr xe manatxow hamà. Àro ke, ehonomnà me osonyhera ehtxok hampànà.

Okukur komo àhanatanàhtxoko katxhàrà on ha.

5 ¹Atxke rma haxa nay hatà, toto, okukur komo. Wos hok nay hatà, tàyàm hetxenho hok hatà. Wosà hyawo rma nay hatà. Atxke rma haxa nay hamà, anar kom yoho rma haxa mak hamà. Khoryenkom hutwanyehnà ro komo rma, tàyàm kom hetx hokohra natxhe. Nyamoro yoho rma haxa atxke nay hamà, noro. ²Noro hanatanàhpàra mak manatxhe, omnyamo. Ohxe rma haxa tehxatxhe, anar kom yoho rma haxa mak ha, màketxhe rma haryhe. Noro hanatanàhpàra mak manatxhe. Noro yanhan hoko rma, oseryehokahra manatxow hamà. Toseryehokahorye rma haxa manatxhe. Thanatanàhporye rma haxa naha, noro, owyanye. Ohsamnohpàra harha exko, amna yakoro, kany me tehxorye rma haxa manatxhe.

³Awawonyehra wehxan hamà, uro. Awawony mak wehxaha, ekato me. Awawonye ryehtoko rma, onà wyaro àkeko. Atxke manaha hampànà, àkeko, noro wya. ⁴Atxke manaha hampànà. Àro wyaro àkehe, owya, Tjesus yano me, Kohkom yano me, àkeko, àwya, ekato me mak ha. Àro ke, onà wyaro àkehe, owyanye. Ohsamnohtxoko, owyanye noro hanatanàhtoho me. Oyoohsamnohnàtokonye, awawonye wehxaha, ekato me. Awawonye rma rha naha, Tjesus xarha, Kohkom. Ehonominà xaxa rma noro ha. ⁵Onà wyaro katxoko,

noro wya. Ohsamnohpàra harha exko hampànà, amna yakoro, katxoko, àwya. Satanasà hyaka haxa àtok hampànà, katxoko, àwya. Àro wyaro àhanatanàhtxoko, Satanasà hyaw harha ehtxoho me. Noro ymo rma neryewhamnohyan hamà. Uhunuthuru rma yanàhnohyan hamà. Àro hoye ro tonyhoryexem me harha nay hana, noro. Kohkom yomoknàtoko, tonyhoryexem me harha nay hana. Àro ke, noro àhanatanàhtxoko, tonyhoryexem me harha esnàr horà.

⁶Ohxe rma haxa tehxatxhe kany me tehxoryehra manatxhe, awawonye rma anhà yesnàr ke mak ha. Àsok hana nay ha, yukwar ha. Twakanonke rye katamaru yeryan hamà, omeroro mak ha. Àro wyaro rma rha, awawonye anhà yehtoko, towenyxano rma yehtoko, atxke rye rma haxa manatxhe, omnyamo, omeroro, noro nyakhera oyesnàr kom ke mak ha. Àro wyaro uhutwahra kat manatxowà.

^{7,8}Atxke oyexetxhàyamotho hokohra harha ehtxoko, enyhoru me harha oyehtxoho menye, katamaru àwakanomnà wyaro harha oyehtxoho menye. Àsok tawro hana. Enyhoryexah me xaxa mpànà manatxhe ha, Kryestu wayehrà ke mak ha. Àsok hana nehxatxkon ha, Ehsayewyana heno kom ha. Èxet hoye tàtontokonye, kahneru mxekàtho haraxkatxownà hatà. Àwakanomnà xarha yonahtxownà hatà, Khoryenkomu rwon yawo ro tehtxoho menye. Àro wyaro nasahxemtotxownà hatà. Nyamoro heno wyaro rma rha tehxatxow hamà. Àharaxkaxahotho wyaro twayehkaxem me nexeye, Kryestu, tàwya konyhoryetxho menye. Àro ke, ohxe roro rma haxa tehtxe. Àwakanomnà yonahnyenhàyamo wyaro rma tehtxe. Atxke kexetxhàyamotho hokohra harha tehtxe. Amnyehra kanhàn kom hoko rma haxa tehohketxkonà. Àhoko rma haxa tehxatxkonà. Àro hokohra harha tehtxe. Ohxe roro tehtxe, kàhnawonye. Yaworon me xaxa tehtxe.

⁹Amnyehra àmenhoye, ohyakanye. Ronmenhootho yawo rma, onà wyaro àkekona, owyanye. Awawonyehra hak nahtxoko, anhà komo, àkekona, owyanye. ¹⁰Anhà komo tatoko rma rowya, anar kom hokohra àro wyaro àkekona, Kryestu mryenonàhnà kom hokohra mak ha. Kryestu mryenon mosonà katxho kom hok haxa ryhe, àro wyaro àkekona.

Thenyehra natxow hamà, anhà komo, yukryeka hon komo, Kryestu mryenonàhnà komo. Anaro rha wos hokon komo rma nyamoro hamà, katxhonano hoko tehohkaxem komo xarha, anar komo katxhotho yany komo xarha, thoryenà ro komo kuknon hokon komo xarha. Nyamoro rma, kwawonye roro rma natxow hamà. Yukryeka ho rma hak kehtokonye, kwawonye roro rma natxow hamà. Nyamoro hokohra ryhe, awawonyehra hak nahtxoko, àkekona.

¹¹Kowtà komo mosonà katxho kom hok haxa ryhe, àro wyaro àkekona. Atxke tehtokonye, awawonyehra hak nahtxoko, anaro rha wos hoko tehtokonye, katxhonano hoko tehohkaxem me tehtokony xarha, toto horyenà ro komo kuknon hoko tehtokony xarha, toto wàràhyakany me tehtokony xarha, tànyerhontaxem me tehtokony xarha, anar komo katxhotho yany me tehtokony xarha. Àro wyaro atxke tehtokonye, awawonyehra harha hak nahtxoko. Ayakoronye asahxemtohra hak nahtxoko.

^{12,13} Urohnà ryhe, Khoryenkom haxa ryhe, atxke manatxhe kany me naха, toto komo wya, Kryestu mryenonàhnà komo wya. Oyowtà komo wya haxa ryhe, atxke manatxhe kany me tehxorye manatxhe, Kryestu mryenon komo wya mak ha. Atxke ehtokonye, atxke manatxhe kany me tehxorye manatxhe, àwyanye. Àro ke, okukur komo àhanatanàhtxoko, atxke rma haxa esnàr ke. Ohsamnohpàra harha exko hampànà, katxoko, àwya.

Tatameryekahoryehra mak manatxhe ha katxhàrà on ha.

6 ¹Àsok hana manatxow ha. Anatoko natameryeketxow hana, okukur komo, towtà kom yakoro. Owto yoh komo hyaka tetxow hatà, tatameryekaxem komo. Khoryenkom hutwanyehnà komo hyaka rma tetxow hatà, àwyanye tonytxanàr kom horà. Àhyakanye àtohra tehxorye natxhe, Khoryenkom hutwanyehnà me esnàr kom ke. Kryestu mryenon komo hyaka haxa, tkukur komo hyaka rma, tåtohorye natxhe, àwyanye tonytxanàr kom horà.

² Amnye yukryeka yoh me harha tehxatxow hatà, kàwyamo, Kryestu mryenon komo. Yukryeka hon komo tenytxetxow hatà, ohxe manatxhe, atxke manatxhe, tawro horà. Àro wyaro uhutwahra kat manatxowà. Àro ke, tano rma hak oyehtokonye, oyowtà komo yonytxanàr hoko tehxorye manatxhe, atameryekatxho kom hoko. Enytxany kom menyxehra kat manatxowà. Tàywenyeken me rma kat manatxowà. ³Kahe yawon komo xarha tenytxetxow hatà, amnye ha, ohxe manatxhe, atxke manatxhe, tawro horà. Àro wyaro uhutwahra kat manatxowà. Àro ke, tano rma hak kehtxoho kom hoko, onytxano ynye me tehxorye tehxatxhe.

⁴ Àro ke, tatameryekantokonye, àtohra hak nahtxoko, okukur komo, owto yoh komo hyaka, Kryestu mryenonàhnà komo hyaka. Nyamoro rma, oyosnakanye menyatxow hamà, Khoryenkom hutwahra esnàr kom ke. Àro ke, àhyakanye àtohra hak nahtxoko, okukur komo.

⁵⁻⁶ Toto yonytxany menyxehra kat manatxowà. Awawonye ehxera kat natxowà, toto yonytxanye ro komo, tàyweron komo. Ehxera ehtxoho kom hoye ro katà anar komo hyaka tetxowà, okukur komo. Àro hoye ro katà Kryestu mryenonàhnà komo hyaka tetxowà, tatameryekaxem komo, towtà kom yakoro. Àsok tawro hana. Awawonye ehxera tàyweron kom yehtoko, ohxehra manatxow hamà. Tàywenyeken kàwyamo kany me tehxorye manatxhe.

⁷⁻⁸ Àsok tawro hana màtetxow ha, owto yoh komo hyaka, àwyanye oyonytxanàr kom horà. Ayatameryekanàr kom ke ryhe màtetxow hamà, àhyakanye. Okukur komo rma, towtà komo wàràhyaketxow hatà. Anar komo xarha, towtà komo katxhoho yaryatxow hatà. Àro wyaro atxke oyehtxoho kom hoye ro matameryeketxow hatà. Àro hoye ro màtetxow hatà, àwyanye oyonytxanàr kom horà. Àhyakanye otontokonye rma, atameryekaxah me mosonyhetxow hamà. Tatameryekahoryehra mak manatxhe. Onà wyaro haxa kany me tehxorye manatxhe. Twàràhyakaxem me rma hak wehxé, kany me tehxorye manatxhe. Tasom me rma hak nahko, rokatxhoho, kany me tehxorye manatxhe. Tatameryekahoryehra mak manatxhe ha.

9-10 On hutwahra kat manatxowà. Anhàtho komo, Khoryenkom yowto hon mehra ro mak natxhe hampànà. Anaro rha wos hokonotho komo, thoryenà ro komo kuknonà hokonotho komo xarha, anar kom hetx hokonotho komo xarha, anar komo ynyo hokonotho komo xarha, kàrà rye rma othokonotho komo xarha, wosà rye rma othokonotho komo xarha, temenyemàtho komo xarha, katxhonano hoko tehohkaxemàtho komo xarha, tanyerhontaxemàtho komo xarha, wàràhyakano ynyetho komo xarha, anar komo katxhotoh yanyetho komo xarha, àro wyaron komo rma, Khoryenkom yowto hon mehra ro mak natxhe hampànà. Àro wyaron me oyehtokonye, osonkuhtohra ehtxok hampànà. Àna matà, Khoryenkom yowto hon me rma wehxaha, kahra ehtxok hampànà.

11 Àro wyaro rma atxke mehxatxkonà, amnyehra. Okukur komo rma, àro wyaro atxke nehxatxkonà. Amnye rma haxa, anar me harha manatxow hamà. Towsah me harha naha, ayanhànàthàyamo. Khoryenkom nenyhoryetxho me harha manatxhe, enyhoru hokono ro me oyehtxoho menye. Khoryenkomo wya, ronenyhoryetxho me harha manaha katxho me manatxhe. Àro wyaro anar me harha manatxhe, Txesusu Kryestu wayhàthàr hoye ro, Kohkomo rma wayhàthàr hoye ro, Khoryenkom yokato yahoxet yano me mak ha.

Anaro rha wos hokohra ro mak ehtxok hampànà katxhàrà on ha.

12 Onà wyaro kany me tehxatxow hamà, kàwyamo, Kryestu mryenon komo, kehutwanàr kom me. On hok ryehtoko, ohxe wehxan hamà, kany me tehxatxow hamà, anaro rha hoko kehutwanàr kom me mak ha. Onà wyaro haxa ryhe àkehe. Ohxe kehutwatxho komo rma, anatoko ohxehra nay hana. Toto yonyhoryehra nay hana. Àro ke, àhokohra tehtxe. Anatoko, àro yanoto me tehxatxow hana, àhoko roro kesnàr kom ke mak ha. Àro ke, àhokohra tehtxe.

13 Nyah yonahnye me kakàhtotxownà hamà, Khoryenkom. Àro ke, thosoke kakàhtotxownà, enahnye me kehtxoho menye. Amnye exhera harha mpànà na ha, nyahàtho, khosotàthàyam xarha. Ehxen me harha mpànà neryaha ha, Khoryenkom, asahxemtohnà me harha kesnàr kom ke. Anar me mak naha, khun komo. Khun komo yakàhtoye, Khoryenkom, tanoto me ehtxoho me. Khun kom yoh me rma naha, Kohkomo. Anaro rha wos hoko ehtxoho mehra mak nakàhtoye. **14** Khosotàthàyamo wyarohra mak naha, khun komo. Ehxen me harha texem mehra mak naha. Tanàmsom me haxa naha. Àsok tawro hana. Tahoxet yano me Kohkomo yanàmye, Khoryenkom, àwayehxemo kom waye. Tahoxet yano me rma rha, khunuthuyam xarha yanàmyaha.

15 Kryestu yoh me kehtokonye, noro wyano ro me nay hamà, khun komo. Àro wyaro uhutwahra kat manatxowà. Kryestu wyano ro ryhe, anaro rha wos hokohra hak nahko. Anaro rha kàrà hyaka tàtosom kom hokohra hak nahko. **16** Onà wyaro uhutwahra kat manatxowà. Anaro rha kàrà hyaka tàtosomà hyawo kehtokonye, noro rye me naha, khun komo, wos hun yakoro. Àsok tawro hana. Onà wyaro nken hamà, àmenhosahonhàrà.

Asakononhàyamo, towenyxano wyaro harha mpànà na ha.
 Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Àro ke, noro rye me harha nay hamà, khun komo, wos hun yakoro. ¹⁷Kohkom yoh me kehtokony haxa ryhe, noro rye me nay hamà, kokato komo, Kohkom yokato yakoro.

¹⁸Anaro rha wos hokohra ro mak ehtxok hampànà. Àhokonye oyehtokony haxa ryhe, tatanàhnohso harha na ha, ohunuthuyamo. Anaro ayanhàn kom hoko oyehtokonye, atanàhnopàra rma na ha, ohun komo. Anaro rha wos hoko oyehtokony haxa ryhe, tatanàhnohso harha na ha.

¹⁹Onà wyaro uhutwahra kat manatxowà. Ohun komo rma, Khoryenkom yokato mân me na ha, ohnawonye noro yesnàr ke. Khoryenkom nàmàtho rma noro ha. Owyano ro kom mehra harha na ha, ohun komo. Kohkomo wyano ro me harha na ha. ²⁰Tàwyano ro me ehtxoho yehemaye, noro ha, twayehrà ke mak ha. Àro ke, anhà hokohra hak nahko, ohun komo. Àro wyaro ohxe oyehtokonye, ohxe rma rha tonyxem me nay hamà, Khoryenkom, oyoh kom me tesnàr ke.

Àhehnà ro me kehtxoho komo ohxe naye ohxehra kat naye katxhàrà on ha.

7 ¹Anaro rha hoko mâmehetxoko, rohyaka. Anaro rha hoko, uhutwamohsoko, amna wya, mâketxoko. Àro ke koyukyatzow hamà. Onà wyaro htxero mâketxoko. Àhehnà ro me kehtxoho komo, ohxe naye, ohxehra kat naye, mâketxoko. Onà wyaro koyukyatzhe. Àhehnà ro me kehtxoho komo rma, ohxe na ha. ²Omnyam haxa ryhe, tàhye tehxorye manatxhe. Àsok tawro hana, ayanhàn kom hoko oyehohkanàr kom ke, anaro rha wos hoko oyehohkanàr kom ke. Àro ke, ohetxe ro komo ahohtxoko, anaro rha wos hoko oyesnàr kom hona. Woràskomo komo y, omnyam xarha, onyo ro komo ahohtxoko.

³Osowyomahra ehtxoko, ohetx hona. Woràskomo komo y, omnyam xarha, osowyomahra rma rha ehtxoko, onyo hona. ⁴Àsok tawro hana. Ohunu rma yoh mehra harha manatxhe. Thetx hun yoh me harha na ha, ànyo. Àro wyaro rma rha, tànyo hun yoh me harha na ha, àhetxe. Àro ke osowyomahra ehtxoko. ⁵Onà wyaro tkahorye mak na ha. Àyonà y, mexe nyhe txko othokohra hak tesnye, Khoryenkom yakoro kàrwonàmrà hoko kehtxoho me, tkahorye na ha, owyanye. Ana hamà, othokohra hak tehxan hamà, mexe nyhe txko, tkahorye na ha, ohetx komo wya. Àro wyaro àme rye oyosonytxatxhenye, mosowyometxow hamà, Khoryenkom yakoro orwonàmrà kom hoko oyehtxoho menye. Mexehra nyhe rma othokohra ehtxoko. Mex haxa oyehtokonye, mehohketxow hana, ayanhàn kom hoko, anaro wos hoko, anaro kàrà hoko xarha. Satanás yano me mehohketxow hana, ayanhàn kom hoko. Anaro hoko oyehohkantokonye rma, osowyomahra manatxow hamà, noro hona, ohnawonye ahoxemra oyesnàr kom ke. Àro ke, mexehra ehxah me àto rye harha ehtxoko.

⁶Àro wyaro rma khananàhyatzhe. Ohehtatxok xaxa mak hampànà kahra mak wehxaha. Onyontatxok xaxa mak hampànà kahra rma rha wehxaha. Onà wyaro marma àkehe, owyanye. Ohehtanàr xe oyehtokonye, ohehtatxoko, àkehe. Onyontanàr xe oyehtokonye, onyontatxoko, àkehe xarha.

⁷Àhehra mak wehxaha, uro. Rowyaro rma rha àhehra toto komo yesnàr xe rma wehxaha haryhe, omeroro. Àme ryehra mak tehxatxow hamà. Anar me rha tehxatxow hamà, Khoryenkom yano me mak ha. Anar komo, tàhye natxow hamà, tanyonye xarha natxow hamà, Khoryenkom yano me. Anar komo, àhehnà ro me natxow hamà, ànyomnà ro me xarha natxow hamà, Khoryenkom yano me rma rha. Àro wyaro anar me rha keryatxow hamà, noro, tànewakryenàr me kesnàr kom horà.

⁸Onà wyaro àkehe, àhehnà komo wya. Àhehnà ro me rma ehtxoko, rowyaro rma rha, àkehe, àwyanye, ehehkaxemo komo wya xarha. Ànyomnà ro me rma ehtxoko, àkehe xarha, ànyomnà komo wya, enyonkaxemo komo wya xarha. ⁹Anatoko nehohketxow hana, nyamoro ha, tanhàn kom hoko, wos hoko, kàrà hoko xarha. Tehohkantokonye rma, osowyomahra natxow hana, wos hona, kàrà hona xarha. Tàhnawonye ahoxemra tehtxoho kom hoye ro hana osowyomahra natxow ha. Àro wyaro tehtokonye, thehtahorye natxhe. Tanyontahorye xarha natxhe. Àhehtatho komo rma, ànyontatho komo xarha, ohxe rma naha, tanhàn kom hoko ehohkatxho kom yoho rma haxa mak ha.

¹⁰Tàhyem komo rma àhananàhyatxhe. Tanyonyem komo xarha àhananàhyatxhe. Urohnà rma, Kohkomo ryhe, onà wyaro khananàhtxownà hatà. Woràskomo komo y, otowhàrà ro mak ehtxok hampàrà, onyo komo hyaye, kekon hatà. ¹¹Àhyayene totowàtxhenye, anaro kàrà hokohra hak nahtxoko. Ànyomra rma hak nahtxoko. Tanyonhàyamo hyaka harha hak totxowà, àhyawonye roro harha tehtxoho menye. Kàrkomo kom hoko xarha, onà wyaro nkekón hatà, Kohkomo. Ohetx komo hyaye otowhàrà ro mak ehtxok hampàrà, kekon hatà.

Kryestu mryenon mehra ohetx yehtoko otowhàrà rma ehtxoko àhyaye katxhàrà on ha.

¹²Kryestu mryenonàhnà komo hyawo oyehtxoho kom hoko xarha, khananàhyatxhe, uro. Àro hoko rma, khananàhpàrany mak nexeye, Kohkomo. Àro ke, onà wyaro khananàhyatxhe. Kryestu mryenon mehra ohetx yehtoko, otowhàrà rma ehtxoko, àhyaye. Ohyawo rma tesnàr xe noro yehtoko, otowhàrà ehtxoko, àhyaye. ¹³Àro wyaro rma rha àkehe, woràskomo komo wya xarha. Kryestu mryenon mehra onyo yehtoko, otowhàrà rma ehtxoko, àhyaye. Ohyawo rma tesnàr xe noro yehtoko, otowhàrà ehtxoko, àhyaye. ¹⁴Kryestu mryenon mehra onyo yehtoko, tonyhoryexem me rma noro yonyaha, Khoryenkom, ohyawo esnàr ke mak ha, Kryestu mryenonà hyawo rma esnàr ke mak ha. Àro wyaro rma rha, Kryestu mryenon mehra ohetx yehtoko, tonyhoryexem me rma noro yonyaha, ohyawo esnàr ke mak ha, Kryestu mryenonà hyawo rma esnàr ke mak ha. Enyhoryehnà me haxa tàwya xenyetoko, enyhoryehnà me rma rha ohokyamo yonyàràtho haryhe mà, àwya. Tonyhoryexem me mak ohokyamo yonyatxhe, Khoryenkom. Àro ke, Kryestu mryenon mehra ohetx yehtoko, otowhàrà rma ehtxoko, àhyaye. Kryestu mryenon mehra onyo yehtoko, otowhàrà rma ehtxoko, àhyaye. Totowrà xehra nyamoro yehtoko, àhyawonye roro rma ehtxoko.

15 Totowrà komo xe tehtokony haxa ryhe, ohyayeny hak notowtxowà. Noro hyawo roro exko hampànà katxho mehra harha manatxhe, ohyayenye totowrà kom ke mak ha. Tàmryenon me kwahanonkatxownà, Khoryenkomo, toto kom hoko towahke roro kehtxoho menye. Àro ke, Kryestu mryenon mehra ehtokonye, towahke rma ehtxoko, onyo kom hoko, ohetx kom hoko xarha. Ohyayenye totowrà komo xe ehtokony xarha, towahke rma ehtxoko, àhokonye.

16 Totowrà komo xehra ehtokony haxa ryhe, àhyawonye rma ehtxoko. Onà wyaro àkehe, woràskomo komo wy. Tàhyawonye oyehtxoho kom hoye ro hana tonyhoryexem me harha natxow ha, onyo komo, Kryestu mryenonàhnà komo. Àro wyaro rma rha àkehe xarha, kàrkomo komo wy. Tàhyawonye oyehtxoho kom hoye ro hana tonyhoryexem me harha natxow ha, ohetx komo, Kryestu mryenonàhnà komo. Àro ke, àhyawonye roro rma ehtxoko.

Anar me oyesnàr komo xehra ehtxoko katxhàrà on ha.

17 Àsok hana manatxow ha, tàhye hana, àhehra haxa hana, tànyony hana, ànyomra haxa hana. Khoryenkomo yano me àro wyaro manatxow hamà. Oskenotho rma wahanonkaye, tàmryenon me harha. Àro ke, àro wyaro roro rma ehtxoko. Anar me oyesnàr komo xehra ehtxoko. Àro wyaro rma rha kany me wehxaha, Kryestu mryenon komo wy xarha, anato rha tohsamnohsomà ro komo wy, omeroron komo wy.

18 Àro wyaro rma rha àkehe xarha, katanyyokotho kom hoko xarha. Khoryenkomo wyawahanonkantokonye, àsoken me hana mehxatxkon ha, atanyyokosah me hana, atanyyokohnà me haxa hana. Atanyyokosah me oyehtokonye, àro wyaro roro rma ehtxoko. Atanyyokohnà me harha koteryan hamà kahra mak ehtxoko. Atanyyokohnà ro me haxa oyehtokonye, àro wyaro roro rma ehtxoko. Katanyyoken hamà kahra ehtxoko. 19 Esnaka rma haxa na, katanyyokotho komo. Atanyyokohra kehtxoho komo xarha, esnaka rma rha na. Kàwyanye Khoryenkomo yoyuhoho haxa ryhe, eho rma haxa na.

20 Àsok hana mehxatxkon ha. Àsokenotho hana wahanonkay ha, Khoryenkomo ha. Àro wyaro roro rma ehtxoko. Anar me oyesnàr komo xehra ehtxoko.

21 Khoryenkomo wyawahanonkantokonye, àsoken me hana mehxatxkon ha, ehematxhohnà ro me tanotomaxem me hana, anotomahnà ro me haxa hana. Tanotomaxemà ro me oyehtokonye, àro wyaro rma ehtxoko. Oseryehokahra ehtxoko. Anatoko onà wyaro nktxow hana, ayanotomanye ro komo. Anotomahnà me harha exko, ohxe xak àtoko, ketxow hana. Àro wyaro àwyanye katxhe rma, anotomahnà me harha ehtxoko. 22 Kohkomo wyawahanonkantokonye, àsoken me hana mehxatxkon ha, toto yanoto ro me hana, toto yanoto rohnàtho me haxa hana. Toto yanoto ro me rma oyehtokonye, anotomahnà ro me harha oytxownà, ayanhàn kom yanoto mehra harha mak ha. Àsok tawro hana. Toto yanoto ro rma, ayanhàn kom yanoto mehra harha manatxow hamà, oyohkom me harha noro yesnàr ke. Toto yanoto rohnàtho me haxa oyehtokonye, tanoto me harha oytxownà. Anotomahnà ro me ehxahotho

rma, Kryestu yanoto me harha natxhe.²³ Tanoto me oyehtxoho komo rma yehemaye, noro, twayehrà ke mak ha. Àro ke, toto yanoto ro me harha oyesnàr komo xehra ehtxoko. Kryestu yanoto me haxa ryhe ehtxoko.²⁴ Àro ke, onà wyaro àkehe xarha, owyanье, rowtà komo y. Àsok hana mehxatxkon ha. Àsokenotho hana wahanonkay ha, Khoryenkom ha. Noro yano me àro wyaro mehxatxkon hamà. Àro ke, àro wyaro rma ehtxoko. Anar me oyesnàr komo xehra ehtxoko.

Àsoke ryhe natxowà amna yomsàr komo ànyomnà komo katxhàrà on ha.

²⁵ Onà wyaro màketxok xarha, onmenhothàyam yawo. Àsoke ryhe natxowà, amna yomsàr komo, ànyomnà komo, màketxoko. Nànyontetxow katà. Ànyomra rma kat natxowà, màketxoko. Àro ke koyukyatxow hamà. Àro hoko rma khananàhpàrany mak nexeye, Kohkomo. Ryehutwatxho hoye ro ryhe koyukyatxow hamà. Noro rwon yawo ro mak wehxaha, rohnàn yawo rma haxa esnàr ke mak ha.

²⁶ Àro ke, onà wyaro àkehe. Teryewhamnohsom me rma haxa tehxatxow hamà, kàwyamo, Kryestu mryenon kom kaxe. Àro ke, anar me oyesnàr komo xehra ehtxoko. Àsok kom oyehtokony hana, àro wyaro rma ehtxoko.²⁷ Tàhye oyehtokonye, tàhye rma ehtxoko. Kotowyan hamà, àhyaye, kahra ehtxoko. Àhehra oyehtokonye, àhehra rma ehtxoko. Rohetxe wenyan hamà, kahra ehtxoko. ²⁸ Owyanye ahosàtxhenye rma, ohxe rma manatxhe. Atxke manaha katxho mehra rma manatxhe. Aro wyaro rma rha natxhe, ànyomnàtho komo xarha. Tàwyanye tånyo komo yahosàtxhe rma, ohxe rma natxhe. Atxke manaha katxho mehra rma natxhe. Toseryehokaxem me mak natxow hamà, tånyonyem komo, tàhyem komo xarha. Anaro rha tomyawon kom hoko noseryehoketxow hamà, tàhye tesnàr kom ke mak ha, tånyonye tesnàr kom ke mak ha. Àro ke, onà wyaro àkehe. Àhehra rma ehtxoko, ànyomra rma ehtxoko, àkehe, oyoseryehokanàr kom hona mak ha.

²⁹ Rowtà komo y, onà wyaro àkehe xarha, owyanье. Mexehra manatxow hamà, tano, yukryeka ho. Tosomtatkaxem me mpànà naha ha, yukryeka. Àro ke, onà wyaro ehtxoko. Tàhyem komo, àhehnà komo wyaro harha hak nahtxoko.³⁰ Tekhokaxem komo xarha, ekhokahnà komo wyaro harha hak nahtxoko. Teryehoryem komo xarha, eryehohnà komo wyaro harha hak nahtxoko. Tkatxho yehekatnye komo xarha, àkatxhomnà komo wyaro harha hak nahtxoko.³¹ Yukryeka hon hoko twarawantaxem komo xarha, àwarawantahnà komo wyaro harha hak nahtxoko. Àsok tawro hana. Tosomtatkaxem me nay hamà, yukryeka honotho, omeroro.

³² Anaro rha oyomyawon kom hoko oyehtokonye, moseryehoketxow hamà. Oyoseryehokanàr komo xehra mak wehxaha. Kohkom hokon me natxow hamà, àhehnà komo. Noro yeryehotanàhrà xe natxow hamà.³³ Tàhyem kom haxa ryhe, thetx komo yeryehotanàhrà xe natxow hamà. Àro ke, anaro rha tomyawon kom hoko rma haxa natxow hamà. Àro hoye ro noseryehoketxow hamà.³⁴ Anar me rha nehutwetxow hamà. Anatoko, Kohkom hoko natxow hana. Anatoko, tomyawon kom hok haxa natxow hana. Àro wyaro rma natxow

hamà, tàhyem komo. Àro wyaro rma rha natxhe, tànyonyem komo xarha. Tànyo komo yeryehotanàhrà xe natxow hamà. Àro ke, anaro rha tomyawon kom hoko rma haxa natxow hamà. Àro hoye ro noseryehoketxow hamà. Anyomnà kom haxa ryhe, Kohkom hoko natxow hamà. Ohxe roro tehtxoho kom hoko natxhe. Tàhnawony xarha, enyhoru ro me tesnàr komo xe natxhe.

³⁵Àro wyaro rma àkehe, ayakoronomanàr kom horà. Oyeryehokanàr kom horàhnà ryhe, ohxe roro oyesnàr kom horà haxa ryhe, Kohkom hokon me oyesnàr kom horà, àro wyaro àkehe. Kohkom hoko oyehtokonye rma, anaro rha oyomyawon kom hokohra oyesnàr komo xe wehxaha. Àro hoko rma oyoseryehokanàr komo xehra wehxaha, Kohkom hoko roro ohxe oyehtxoho menye.

³⁶Àsok hana manatxow ha, oyomsàr kom hoko. Anatoko ànyontanàr komo xe manatxow hana. Anatoko ànyomnà ro me haxa esnàr komo xe manatxow hana. Anatoko onà wyaro màketxow hana. Amnyehra rma nemasontaye, romsàrà, ànyomra rma naха, màketxow hana. Tànyontahorye mak naха. Tàmpàra rma ryehtoko, atxke wehxan hamà, màketxow hana. Àro wyaro oyehutwantokonye, támptxoko rma. Nànyontatxow haka. Tànyontatxhenye rma, ohxe rma natxhe. Atxke manaha katxho mehra rma natxhe. ³⁷Anatoko onà wyaro haxa màketxow hana. Ànyomnà ro me romsàr yesnàr xe wehxaha, tàmpànà ro me hak nahko, màketxow hana. Ekarymahra mak wehxakonà, toto wya. Mekarymay hawe, mosonà wya, katxho mehra mak wehxaha, màketxow hana. Tàmpànà ro me hak nahko kany me wehxaha, yaworo xaxa mak ha, anar me harha kahra ro mak wehxaha, màketxow hana. Àro wyaro oyehutwantokonye, tàmpàra rma ehtxoko. Ànyomnà ro me hak nahtxoko, oyomsàr komo. Àro wyaro tehtokonye, ohxe rma natxhe. ³⁸Àsok tawro hana. Owyanye oyomsàr komo yàmtaho, ohxe nay hamà. Tàmpàranye oyehtxoho kom haxa ryhe, ohxe rma haxa naха.

³⁹Tàwyanye tànyo yahosàtxhe, àhyaye totowhoryehra ro mak natxhe, àhetx komo. Noro wayehpàra ro rma haka, àhyaye totowhoryehra natxhe. Àwayhàtxhe, anaro hak yahohtxowà. Ahosnàr xe tehtokonye, benyxan hak yahohtxowà. Tahosomà rma, Kohkomo mryenon me hak nahko. ⁴⁰Ànyomra rma tehtokony haxa ryhe, teryehorye we natxhe ha. Tànyontaxem kom yoho rma haxa teryehorye we natxhe ha. Àro wyaro rma uhutwehe. Rowya uhutwatxho rma, Khoryenkom yokato yano me we naха ha.

Àsoke ryhe tehxtxowà woto hoko ehxen kuknonà wya tàmsahotho hoko katxhàrà on ha.

8 ¹Onà wyaro màketxok xarha, onmenhothàyam yawo. Àsoke ryhe tehxtxowà, woto hoko, ehxen kuknonà wya tàmsahotho hoko, màketxoko. Thoryenà ro kom kuknonà yowakryetxow hamà, toto komo, Kryestu mryenonàhnà komo. Woto yàmyatxow hamà, ehxen kuknonà wya, màketxoko. Noro hun hoye rma tonyetxowà, tonohra kat tehxtxowà, màketxoko. Ehxen me ryhe amna nhutwehe, àro ke, ehxenà wya tàmsahotho

rma tonosom me nay hamà, kehe amna, màketxoko. Yaworo muhutwetxow hamà. Onà wyaro haxa ryhe àkehe, owyanye. Yaworo owyanye uhutwatxho hoye rohra, oyowntà kom xe oyehtxoho kom hoye ro haxa ryhe, ehutwatxoko. Àro hoye ro rma, tonosom me naha, katxoko. Tonohnà me naha, katxok xarha. Àro wyaro ehutwatxoko, oyowntà komo xe oyehtxoho kom hoye ro mak ha. Àsok tawro hana. Yaworo uhutwanye uro kany me kehtokonye, anar kom yoho nyhe tosonyatxow hamà. Osox kehtokony haxa ryhe, tatakoronometxow hamà.² Yaworo uhutwanye uro kany me rma kehtokonye, uhutwatxehkahra rma tehxatxow hamà. Omerorohra rma thutwetxow hamà. Thutwetxhe rma haryhe, atxke txko mak ha.³ Khoryenkom xe kehtokony haxa ryhe, noro nhutwanàr me tehxatxhe. Tàmryenon me khutwetxow hamà, noro ha.

⁴Toto horyenà ro komo, ehxen me nay hamà. Àro hoko rma, yaworo màketxow hamà. Khoryenkomo ryhe, tehxem me xaxa naha, noro marma mak ha. Anaro ehxera ro mak naha.⁵ Amna horyenà ro omoro katxho rma, yak nay hamà, kahe hokon kuknonà rma, yukryeka hon kuknon xarha. Anaro rha hoko, onà wyaro nketxow hamà, toto komo. Amna horyenà ro omoro, ketxow hamà. Amna yohà omoro, ketxhe xarha.

⁶Onà wyaro haxa ryhe tketxhe, kàwyamo. Townenyxa mak naha, Khoryenkomo, noro marma mak ha, tketxhe. Kyàmkomo rma noro ha. Noro yano me akàhtosah me naha, omeroron komo. Kàwyam xarha, noro yano me akàhtosah me rma rha tehxatxhe, noro yoyuknye ro me kehtxoho menye. Townenyxa rma rha naha, Kohkomo xarha, tketxhe xarha. Txesusu Kryestu rma noro ha. Omeroro nakàhtotàhkaye. Noro rma, anar me harha ketxownà, toyuknye ro me kehtxoho menye. Anar kom haxa ryhe, toto horyenà ro komo rma, ehxen me nay hamà. Àro wyaro thutwetxow hamà.

⁷Àro wyaro uhutwahra mak natxhe, kukukur komo. Amnyehra thoryenà ro komuknon hokono ro me nehxatxkonà, nyamoro xarha, anar komo wyaro rma rha. Tehxemà ro me thoryenà ro komo hutwetxkonà. Tehxemà ro mokro katxho wya woto yàmyatxkonà. Àro wyaro texetxhàyam hoye ro, onà wyaro harha nehutwetxow hamà. Toto horyenà ro komo wya tàmsahotho, tonohoryehra ro mak naha ha, ketxhe. Kàwyanye tonontoko, tatanàhnhyatxow hamà, Khoryenkomo nenyàr me, ketxhe. Àro wyaro tehutwantokonye, uhutwatxehkahra rma natxow hamà. Tatanàhnhsom me mak nehutwetxow hamà. Àro ke, onà wyaro nketxow hamà. Tonohra wehxaha, ratanàhnahrà hona, ketxow hamà.

⁸Tonony komo, tononyehnà komo xarha, àme rye rma natxow hamà, Khoryenkomo wya. Kàwyanye tonontoko, ohxe rma tehxatxhe. Tonohra rma kehtokonye, ohxe rma tehxatxhe.

⁹Onà wyaro tawro hona mpàn xenytxoko. Àna hamà, àro ke wonyen hamà, tawro hona mpàn xenytxoko. Tonohra ehtxoko katxho mehra wehxan hamà, tawro hona mpàn xenytxoko. Okukur komo uhutwatxoko. Tonohra wehxaha, ratanàhnahrà hona, kany komo rma uhutwatxoko.¹⁰ Nyamoro rma oyonyatxow hana. Owyanye woto yononàrà yonyatxow hana. Anaro horyenà

ro kom kuknon mân yawo ayasahxemtontokonye, oyonyatxow hana. Ohokonye rma nehohketxow hana. Moxamo wyaro wonyen hamà, ketxow hana. Ehxen kuknonà wya tàmsahothe rma wonyen hamà, moxamo wyaro, tonosom me naха kany komo wyaro, ketxow hana. Àro wyaro ohokonye tehohkatxho kom hoye ro ryhe, atxke harha nosonyatxow hamà. Atanàhnosah me harha nosonyatxow hamà, tonohoryehra naха kany me tesnàr kom ke.

^{11,12}Owyanye tonosom me naха katxho hoye ro ryhe, atanàhnosah me nosonyatxow hamà. Tonony me rma oyehtokonye, nyamoro xehra manatxow hamà. Onà wyaro katxho komo rma nyamoro ha, Kryestu wayehye, tàwya nyamoro yonyhoretxho me, katxho komo rma, oywtà komo rma. Nyamoro xehra manatxow hamà. Nyamorohnà, Kryestu rma xehra manatxow hamà. ¹³Àro ke, onà wyaro kany me haxa ryhe ehtxoko. Woto yonohra harha wehxan hamà, kany me ehtxoko. Rowya tonotho hoye ro natanàhnhyatxow hamà, rowtà komo, àro ke tonohra harha wehxan hamà, atanàhnopàra ehtxoho menye, kany me ehtxoko. Àro wyaro rma kany me wehxaha, uro.

Tànyahmahorye natxhe àrwo yonyhorunu yokarymany komo katxhàrà on ha.

9 ¹Àsok kat wehxano, owyanye. Toto yanoto ro me kat wehxano. Kohkomo nànyaknyàrà ro mehra kat wehxano. Noro yonyhera kat wexeye. Txesusu rma yonyhera kat wexeye. Noro hyaka ratamoketxhàr hoye rohra katà, àmryenon me manatxowà. ²Onà wyaro nketxow hatà, anar komo, rohoko. Kohkomo nànyaketxho me ryhe mpe naye, ketxow hatà, rohoko. Àro wyaro kany me tehxoryehra manatxhe, omnyamo. Kohkomo nànyaketxho omoro kany me tehxorye manatxhe. Asok tawro hana. Rowya noro yokarymatxhàr hoye ro, àmryenon me harha mehtxownà. Àmryenon me oyehtxoho komo rma, noro nànyaketxho me rohutwamohsen hamà. ³Àro wyaro rma koskarymehe, toto komo wya. Yaworo haxa oskarymako, amna wya, kany komo wya, àro wyaro koskarymehe.

⁴Tànyahmaxem me natxow hamà, Kohkomo nànyaknyàrà ro komo. Noro mryenon komo nànyahmanàr me natxow hamà. Àro ke, tànyahmaxem me rma rha wehxan hamà, uro xarha. Tànyahmahoryehra kat wehxano, owyanye. ⁵Thetx komo yaryatxow hamà, anar komo, Kohkomo nànyaknyàrà ro komo, noro oywtà komo xarha, Petru xarha. Ekarymaxe tântontokonye, thetx komo yaryatxow hamà, takoronye. Tànyahmaxem me rma rha natxow hamà, àhetx komo xarha. Tàhye ryehtoko, arhàra ryesnàràtho katà, owyanye. ⁶Uro ànyahmatxoko kahra mak wehxaha, Kryestu mryenon komo wya. Ramor ke katamokyaha, ronyahrà yehekahtoho me. Àro wyaro rma rha naха, Bahnakme xarha. Amna xarha ànyahmatxoko, atamokhera amna yehtxoho me, kany me tehxoryehra kat amna naye, owyanye. Àro wyaro kany me tehxorye amna nay hamà.

⁷Àsok hana natxow ha, arymano ynye ro kom ha. Tànyahrà komo yehekahtoho hokohra natxow hamà. Tkayaryet komo hyaka tatamoketxhàyam hoye ro, tànyahmaxem me natxow hamà. Àsok hana natxow ha, tânatkem komo

xarha. Tànatàr komo yeher hoye nенahyatzow hamà, àhok tatamoketxhàyam hoye ro mak ha. Àsok hana natxow ha, faka yonye ro komo xarha. Faka manatàrà yowkur hoye nenyatxow hamà, àhok tatamoketxhàyam hoye ro mak ha. Àro wyaro rma rha tànyahmahorye natxhe, àrwo yonyhorunu yokarymany komo. Tàwyanye ekarymatxhàr hoye ro tànyahmahorye natxhe, tatamoketxhàyam hoye ro mak ha. Tonytxanyenhàyamo nànyahmanàr me rma natxhe.

⁸Toto wya hananàhno ytxoho hoye ro, àro wyaro tànyahmaxem me natxhe, toto komo, tatamohxemà ro komo. Toto wya hananàhno ytxoho hoye rohra mak khananàhyatxhe. Khoryenkom karyehtan hoye ro haxa ryhe khananàhyatxhe. Toto wya hananàhno ytxoho wyaro rma rha na, Khoryenkom karyehtan xarha. ⁹Àsok tawro hana. Tàwya kàyweronàhyamantokonye, onà wyaro nmenhoy hatà, Moyses heno.

Faka hotmompera ehtxoko. Ayanoto kom me ehtoko, nasànasà yakmeknýàr hok ehtoko, àhotmompera ehtxoko. Nasànasà hoye rma hak nenhahno. Àro wyaro rma nmenhohoy hatà, Khoryenkom, noro heno wya. Faka nyahmahonàr marma katà hutwekonà, owyanye. ¹⁰Àna matà, tanoto komo nyahmahonàr xarha hutwekon hamà. Àro wyaro tàwya àmenhohontoko, amna rma hutwekon hamà. Amna wya ekarymantoko, amna nyahmanàr hona ro amna nay hamà. Nat hokon komo wyaro amna nay hamà, enamnye komo wyaro rma, àhotnye komo wyaro xarha. Àhoko roro tehtokonye, eher hoye enahrà hona ro natxow hamà, nyamoro ha. Àro wyaro rma rha, amna nyahmanàr hona ro amna na.

¹¹Amna yatamoketxhàr hoye ro, Khoryenkom newakryetxho me manatxow hamà. Ekato me ewakryexah me manatxhe, amna hoye ro. Àro ke, onewakryenàr kom me tehxorye amna na, amna nyahrà hoko, amna katxho hoko xarha. Onewakryenàr kom me tehxoryehra kat amna naye, owyanye. ¹²Anar komo mewakryetxow hamà, àwyanye ahananàhrà kom ke. Nyamoro yoho towakryehorye mak amna na. Towakryehoryehra kat amna naye, owyanye. Nyamoro yohohra kat amna naye.

Towakryehorye amna nay hamà, owyanye. Onà wyaro kahra mak amna nehxakonà. Amna ewakryetxoko kahra amna nehxakonà, owyanye. Àsok tawro hana. Àrwo yonyhorunu yonytxanàr xe amna nehxakonà, owyanye. Kryestu ryhe, konyhoryeny kom me na, katxho yonytxanàr xe amna nehxakonà, owyanye. Àro ke, amna ewakryetxoko kahra amna nehxakonà, owyanye enytxahtor hona. Ohxe owyanye enytxatxho me rma amna nenàmyakonà, ohxehra amna yehtxoho, ànyahpàrma amna yehtxoho. Àsok make rma amna yehtxoho amna nenàmyakonà, ohxe owyanye enytxatxho me.

¹³Khoryenkom mán yonye ro heno komo yowakryetxhàrà muhutwetxow hamà. Khoryenkom yur hoye, toto komo nàmàtho hoye rma nенahyatzkon hatà, nyamoro heno. Toto komo nàmàtho hoy xarha nonyetxkon hatà, eknàthàyam hoy hatà. Khoryenkom wya tàmsahotho rma noro hatà. Tàwyanye aknyohnàtoko rma, àhoye nonyetxkon hatà, Khoryenkom mán yonye ro

komo. ¹⁴Àro wyaro rma rha towakryehorye natxow hatà, àrwo yonyhorunu yokarymany komo, Kohkom yano me mak hatà. Nyamoro hoko rma, onà wyaro nkekón hatà, noro. Tonytxanyenàyamo newakryenàr me hak nahtxoko. Àwyanye ekarymatxhàrà rma, tehemaxem me hak nahko, kekon hatà, Kohkomo.

Ehemahnà rma onà wekarymehe kany me wehxaha katxhàrà on ha.

¹⁵Onà wyaro kahra mak wehxakonà, owyanye. Rowya ekarymatxhàrà ryhe, tehemahorye naha, ehematxoko, rowya, kahra wehxakonà. Àro wyaro kahra rma wehxaha. Owyanye ehemanàr horàhnà ryhe àmenhehe, ohyakanye. Onà wyaro haxa kany me wehxaha. Ehemahnà rma onà wekarymehe kany me wehxaha. Owyanye ehemanàr xehra mak wehxaha, ehemahnà rma onà wekarymehe kany me rma ryehtxoho me. Kahyehyan hana. Kwayehyan hana. Ehematxoko, rowya, kahra mak wehxaha.

¹⁶Rano me rohra wekarymen hamà, àrwo yonyhorunu. Rano me ro rma ekarymantoko, ohxe wehxan hamà tawrotho haryhe, rowya. Ohxe wehxan hamà kahra mak wehxaha. Àsok tawro hana. Kohkom yano me haxa ryhe wekarymehe, anwekhànà ro yano me mak ha. Noro wya, ekarymak xaxa mak hampànà katxhàr hoye ro wekarymehe. Ekarymahra ryehtoko, tanàhnhsom me wehxan hamà, rowya noro yanweknàr ke. ¹⁷Rano me ro rma rowya ekarymantoko, tehemaxem me nay hamà. Towakryexem me rma wehxan hamà. Rano me rohra mak wekarymehe. Àro ke, Kohkomo wya ekarymako katxho me wehxan hamà, noro yoyuknye ro me ryehtxoho me. ¹⁸Towakryexem me rma wehxaha. Rowya ekarymanàrà rma, tehemaxem me rma naha. Ehematxho rma, onà wyaro naha. Rowya, ehemahnà rma onà wekarymehe tatoko, teryehorye wehxaha. Teryehorye ryehtxoho rma, ehematxho me naha. Tehemahorye naha katxho hoko rma, ehemahnà rma onà wekarymehe, àkehe. Àro wyaro tawro hoye ro teryehorye rma haxa wehxaha. Teryehorye ryehtxoho rma, ehematxho me naha.

Omeroron komo yanoto me koteryaha katxhàrà on ha.

¹⁹Toto yanotohnà ro uro. Toto komo yoknàr xe mak wehxaha, Kryestu hyaka. Àro ke, toto komo yanoto me koteryaha. Toto yanotohnà rma, omeroron komo yanoto me koteryaha, Kryestu hyaka rowya soknàr kom horà, àhyaka thenyenohnà komo yoknàr horà.

²⁰Xuknewiana komo yoknàr xe wehxaha, noro hyaka. Àro ke, nyamoro wyaro koteryaha, àhyaka rowya soknàr kom horà. Tayweronàhyamatxho hokon komo yoknàr xe wehxaha, àhyaka. Àro ke, àro hokon komo wyaro koteryaha. Àro hokonohnà rma, àro hokon komo wyaro harha koteryaha, àhyaka rowya nyamoro yoknàr horà.

²¹Xuknewyanahnà komo yoknàr xe xarha wehxaha, àhyaka. Ayweronàhyamahnà komo rma nyamoro hamà. Ayweronàhyamahnà komo wyaro koteryaha, àhyaka rowya nyamoro yoknàr horà.

Tàyweronàhyamaxem me rma wehxaha, Khoryenkomo nenyàr me, Kryestu nàyweronàhyamanàr me ryesnàr ke, noro yoyuknye ro me ryesnàr ke.

²²Onà wyaro kany komo xarha, àro hokohra wehxaha, ratanàhnohrà hona, kany komo rma yoknàr xe wehxaha, Kryestu hyaka. Àro ke, nyamoro wyaro àro hokohra rma rha koteryaha, àhyaka rowya nyamoro yoknàr horà. Àsok hana natxow ha, toto kom ha. Anar me rha natxow hamà. Àro ke anar me rha koteryaha, àwyaronye rma rha ryesnàr horà, Kryestu hyaka rowya ukukur komo yoknàr horà, noro nenyhoryenàr me harha esnàr kom horà.

²³Àro wyaro rma koteryaha, tonytxaxem me rma haxa àrwo yonyhorunu yehtxoho me. Àro hoye ro towakryexem me natxow hamà, toto komo. Towakryexem me nyamoro yehtoko, towakryexem me rma rha wehxaha, uro xarha.

Ranhàn yoho ryesnàr hoko rma haxa wehxaha katxhàrà on ha.

²⁴Àsok hana notkukmetxow ha, toto kom ha. Tàkràt kom hoko notkukmetxow hamà, anar kom yoho karyhe tesnàr kom horà. Yak natxhe, totkukmaxem komo. Townenyxano ryhe, moxam yohon omoro katxho me nay hamà. Àro ke, karyhe rma haxa tetxhe, moxam yohon omoro katxho me tesnàr kom horà. Àro wyaro rma rha, karyhe rma haxa ehtxoko, ekato me, enyhoru omoro katxho me oyesnàr kom horà. ²⁵Otkukmahra rma hak tehtokonye, nosenymetxhe, karyhe tàtonàr kom horà, moxam yohon omoro katxho me tesnàr kom horà. Moxam yohon omoro katxho komo rma, tkatxho komo yahohsatxow hamà. Katxhonano rma àro ha, ànahosnàr komo. Tanhàntaxemà rma àro ha. Dahosnàr kom haxa ryhe, kowakryetxho komo rma, anhàntahnà ro me naha. Àro ke tosenymatxe, ekato me, kàwyanye ahohoho me.

²⁶Enyhoru omoro katxho me ryesnàr hona ro rma haxa wehxaha, uro. Àro ke, karyhe rma haxa wehxaha, ekato me. Àsok hana nohtaymetxow ha, toto kom ha. Totkukmantokonye nohtaymetxow hamà. Tohtaymantokonye, ànyàrhàrahra mak tax tax ketxhe, othoko. Àsok tawro hana. Moson yohon omoro katxho me tesnàr kom xe natxow hamà. Àro wyaro rma rha, ranhàn yoho ryesnàr hoko rma haxa wehxaha. ²⁷Rohun yanoto mehra mak wehxaha. Rohun yano me hak keryehotaxe kahra mak wehxaha. Rano me ro rma eryehotahra ro mak wehxaha. Àro wyaro rma wehxaha, Khoryenkomo wya roxanomkahnohrà hona, enyhoru omoro katxho mehra ryesnàr hona. Anar komo wya ekarymany me wehxan hamà. Anar komo wya ekarymanyenhàrà rma, atxke wehxan hana. Khoryenkomo nxanomkahnohrà me wehxan hana. Àro wyaro ryesnàr hona rma wenysaha.

Khoryen heno komo wyarohra tehtxe katxhàrà on ha.

10

¹Rowtà komo y, Khoryenkomo wya atxke manatxhe hampàna katxho hona mpàn xenytxoko. Khoryen heno komo yexetxhàrànhàrà hutwahkahpàra ehtxoko. Kahrutun ke nyamoro heno kurunhekón hatà,

Khoryenkom. Tuna ymo hkotosah yarye natxownà xarha tà. ²Àro wyaro rma nkurunhotxownà hatà, Moysesà mryenon me harha tàwya uhutwamohsortho menye. Kàwyamo ryhe, kataymomnàtokonye, Kryestu mryenon me harha tehtwamohsetxow hamà. Àro wyaro rma rha, Moysesà mryenon me harha nehutwamohsotxownà hamà, nyamoro heno, kahrutun ke ukurunhoxemo komo, tuna ymo hkotosah yarye àtoxemo komo. ³Mana yonahyatxkon xarha tà. Toto yano menohnà rma yonahyatxkon hatà. ⁴Twokru komo xarha yonyatxkon hatà. Toto yano menohnà rma rha yonyatxkon hatà, toh yaye omohsaho rma hatà. Tohu rma, Kryestu kuknon me nehxakon hamà. Kryestu ryhe, akoronye tekon hamà, tàwya àwokhanàr kom horà.

⁵Àro wyaro towakryexem me rma haxa nehxatxkon hatà, nyamoro heno. Khoryenkom yoyukhura mak nehxatxkon hatà, ukukuru heno komo, thenyenhonà heno komo. Àhokonye rma eryehohra nehxakon hamà, noro ha. Àsok tawro hana. Nanàhnohtxownà hatà. Ahehnawo rma tehtokonye, wayehtxownà heno hatà.

⁶Nyamoro heno yexetxhàrànhàr hoye ro, onà wyaro thananàhsom me tehxatxow hamà. Nyamoro heno wyaro oyesnàr kom hona mpàn xenytxoko, katxho me tehxatxow hamà. Tanhàn kom hoko rma haxa nehohketxkon heno hatà. Nyamoro heno wyarohra tehtxe. Kanhàn kom hoko eholkahra tehtxe.

⁷Ukukuru heno komo, tànakàhtothàyam hokon me nehxatxkon hatà. Amna horyenà ro omoro katxho hokon me nehxatxkon hatà, ehxen kuknon hokon me mak hatà. Àro hoko rma nasahxemtetxkon hatà. Manhetxkon xarha tà. Àro wyaro exetxhàyamonhàrà yokarymehe, àmenhosahonhàrà. Nyamoro heno wyarohra ehtxoko. Ehxen kuknon hokohra ehtxoko.

⁸Anaro rha wos hoko nehxatxkon xarha tà, ukukuru heno komo. Àro hoye ro wayehkatxownà hatà, Khoryenkom. Thenyenohnà heno komo rma wayehtxownà hatà, 23.000 heno komo rma hatà. Àro rye ho rma wayehtàkatxownà heno hatà. Nyamoro heno wyarohra tehtxe. Anaro rha wos hokohra tehtxe.

⁹Mana hoko nàrwonatxkon xarha tà, ukukuru heno komo, Kohkomo nàmrà hok hatà. Ohsàñàhpàra noro yehtxoho rma kukmetxkon haryhe tà. Nohsàñàhye mak hatà, noro ha, nyamoro heno hoko. Okoye nyakte hatà, eskany komo. Wayehtxownà hatà, toto heno komo, eskaxemo heno komo. Nyamoro heno wyarohra tehtxe. Ohsàñàhpàra Kohkom yehtxoho kukmahra tehtxe.

¹⁰Khoryenkom yanoto kom hoko nàrwonatxkon xarha tà, ukukuru heno komo. Àro ke, anàhnohnye komo nyakte hatà, kahe yaye. Noro rma nanàhnohtxownà hatà, Nyamoro heno wyarohra ehtxoko. Khoryenkom yanoto kom hoko àrwomra ehtxoko.

¹¹Àro wyaro nanàhnohtxownà hatà, Khoryenkom. Àro hoye ro onà wyaro kany me rma nehxakon hamà, kàwyanye. Nyamoro heno wyaro atxke oyesnàr kom hona mpàn xenytxoko kany me nehxakon hamà, kàwyanye. Kàwyamo ryhe, yukryeka heno komo yosomtatkatxho hahnok ehtoko, tan tehxatxhe.

Kàwyamo rma khananàhyatxkonà, Khoryenkom. Tàwya nyamoro heno yanàhnöhàthàrànhàrà menhohoye, khananàhrà kom horà.¹² Àro ke, onà wyaro tawro hona mpàn xenytxoko. Ohxe wehxaha tawro hona mpàn xenytxoko. Owyanye ohxe wehxaha tatoko rma, ayanhàn komo ayahohsatzow hana.

¹³ Onà wyaro kahra mak ehtxoko. Rarymanye ro me nay hamà, ranhànà, anar komo yoho rma haxa tkukmaxem me ryesnàr ke, kahra ehtxoko. Àme rye rma tkukmaxem me manatxow hamà, anar kom yakoro. Àro ke, onà wyaro kahra ehtxoko. Anar kom yoho rma haxa tkukmaxem me wehxan hamà, kahra ehtxoko. Tkukmaxem me rma oyehtokonye, ayakoronometxhe, Khoryenkom, tarwon yawo ron kaxe. Ayakoronometxhe, ayanhàn kom hokohra oyesnàr kom horà, oyohonyehra esnàr horà. Àhok oyesnàr komo xe oyehtokonye, onà wyaro nkehe, ohnawonye. Onà wyaro haxa exko, àhokohra oyehtxoho me, kehe, Khoryenkom, ohnawonye. Owyanye noro yonytxantoko, ayarymahranye ro mak naha ha, ayanhàn komo. Eyukhura rma menàmyatxhe, tkukmaxem me oyehtokonye.

Amna horyenà ro omoro katxho hokohra ehtxoko katxhàrà on ha.

¹⁴ Àro ke, onà wyaro àkehe, owyanye, ronàhnàn komo y. Amna horyenà ro omoro katxho hokohra ro mak ehtxoko.

¹⁵ Yaworon hutwanye ro omnyamo. Yaworon hutwany komo rma àhananàhyaha. Àro ke, ronekaryamanàrà uhutwatxoko. Àsoke ryhe naye, yaworohra katà, yaworo haxa katà. Omnyamo rma uhutwatxoko.

¹⁶ Kàwyanye Kohkomo wayhàthàrà hutwantoko, kwokru komo tenyatxhe. Àro hoko rma tarwonatxhe, Khoryenkom yakoro. Ohxe onàmàthàrà onà tketxhe, ànya. Kàwyanye enàtoko rma, Kryestu yohà rye me tehxatxhe, kàwyamo, omeroro. Noro yekamsuhkatxhàr hoye ro towakryexemà rye me tehxatxhe. Ekeyu xarha tàkràsketxhe. Kàwyanye toknutoko, Kryestu yohà rye me rma rha tehxatxhe. Noro wayhàthàrà hoye ro towakryexemà rye me tehxatxhe. Àro wyarohra kat tehxatxowà, owyanye.¹⁷ Tovenyxa naha, ekeyu, dàkràskanàr komo. Kàwyam haxa, thenyehra tehxatxhe. Àro rye mak tokyatxhe ha. Àro ke, thenyenohnà komo rma, noro rye me tehxatxhe, àro rye rma yoknye me kesnàr kom ke.

¹⁸ Àsok hana nehxatxkon ha, Ehsayewana heno kom ha. Toknàthàyamo yàmyatxkon hatà, Khoryenkom wya. Tàmsahotho hoye rma nonyetxkon hatà, tàmnye komo. Tàwyanye tonontoko rma, Khoryenkom wya tàmsahotho yohà rye me nehxatxkon hamà. Àro wyaro rma rha, Kryestu yohà rye me tehxatxhe. Kàwyanye enàtoko, toknutok xarha, Kryestu yohà rye me tehxatxhe, kàwyanye noro wayhàthàrà hutwantok mak ha.

¹⁹ Àro ke, toto komo newakryenàr hokohra ro mak ehtxoko. Amna horyenà ro omoro katxho hokohra ehtxoko. Ehxenà ro me nay hamà, ànewakryenàr komo. Ànàmrà komo rma, ehxenà wya tàmsom me nay hamà.²⁰ Worokyamo komo wya haxa tàmsom me naha. Tàwyanye ehxen kuknonà yowakryentoko, Khoryenkomohnà, worokyamo kom haxa yowakryetxhe. Tàwyanye ewakryentoko rma, worokyamo yohà rye me natxow hamà. Worokyamo yohà

rye me oyesnàr komo xehra mak wehxaha.²¹ Àro ke, ehxen kuknon yowakryenàr hokohra ro mak ehtxoko. Àhok oyehtokony haxa, ekeyu yokhura tehxorye manatxhe. Kohkomo wya, rohun kuknonà rma onà katxho rma yokhura tehxorye manatxhe. Noro wya, rokamsukuru kuknonà rma onà katxho rma yonhàrà tehxorye manatxhe, worokyamo yowakryenàr hoko oyesnàr kom ke mak ha. ²²Ekeyu kràskany komo rma, worokyamo yowakryenàr hoko oyehtokony xarha, Kohkomo makuyatxow hamà. Anakuynyàr komo rma yoho mosonyatxow hamà. Noro yakuynye mehra tehtxe. Noro rma, kohonye rma haxa nay hamà.

Ohxe roro ehtxoko toto komo yatanàhnoprà hona katxhàrà on ha.

²³Onà wyaro kany me tehxatxow hamà, kàwyamo, Kryestu mryenon komo, kehutwanàr kom me. On hok ryehtoko, ohxe wehxan hamà, kany me tehxatxow hamà, anaro rha hoko kehutwanàr kom me mak ha. Onà wyaro haxa ryhe àkehe. Ohxe kehutwatxho komo rma, anatoko ohxehra nay hana. Toto yonyhoryehra nay hana. Àro ke, àhokohra tehtxe. ²⁴Àsoken kom hok oyehtokony hana, oyosowakryenàr xehra mak ehtxoko. Oyowtà komo yowakryenàr xe haxa ehtxoko.

²⁵Àro ke, onà wyaro ehtxoko, woto yonotho hoko. Anatoko woto mehekahtyatxow hana, woto yàmnye ro komo wya. Àsok makeno rma ehekahtxoko, omeroro mak ha. Noro rma tonotxoko. Noro hoko rma, onà wyaro kahra mak ehtxoko. Ehxen kuknonà wya tàmsah kukutho mehra naye, kahra ehtxoko, tàmnye ro komo wya. Onà wyaro rma ehutwahra ehtxoko, ohnawonye. Àsok hana nay ha, ohxe hana, ohxehra haxa hana. Rowya tonontoko, katanàhnhyano, kahra ehtxoko, ohnawonye. Àro wyaro kahra rma tonotxoko. ²⁶Àsok tawro hana. Kohkom katxho me nay hamà, yukryeka, yukryeka hon xarha, woto xarha, omeroro. Àro ke, woto ohxe nay hamà, omeroro. Tonosom me rma nay hamà.

²⁷Anatoko asahxemtoso ayanyeknyatxow hana, toto, Kryestu mryenonàhnà. Otonàr komo xe oyehtokonye, àtotxoko. Woto tonotxok xarha, txexaho rma, àsok makeno rma. Ehxen kuknonà wya tàmsah kukutho mehra naye kahra mak ehtxoko, ayanyeknyenhàyamo wya. Onà wyaro rma ehutwahra ehtxoko, ohnawonye. Àsok hana nay ha, ohxe hana, ohxehra haxa hana. Rowya tonontoko, katanàhnhyano, kahra ehtxoko, ohnawonye. Àro wyaro kahra rma tonotxoko.

²⁸Anatoko tonohra ehtxoko. Onà wyaro kany kom yehtoko, tonohra ehtxoko, ehxen kuknonà wya tàmsah kukutho me nay hatà, mosonà, kany kom yehtok mak ha. Nyamoro rma, onà wyaro kany me rma natxow hamà. Tonohoryehra na, rowya tonontoko, katanàhnhyaha, kany me rma natxow hamà. ²⁹Omnyamohnà, nyamoro haxa, àro wyaro kany me natxhe. Omnyamo rma, tonohra ehtxoko, tonohra rma rha nyamoro yehtxoho me, tatanàhnhsom mehra ehtxoho menye. Tonosom me rma na, woto, omeroro, kany me tehxatxow hamà. Tonohra mak tehxatxhe, kowtà komo wya tonohoryehra na, tawro ke mak ha. Kàwyanye tonontok haxa, onà wyaro nketxow hana, nyamoro ha. Atxke manatxhe, owyanye tononàr ke, ketxow hana, kàwyanye. Àro ke, tonohra tehtxe. ³⁰Kàwyanye, apa

y, ohxe onàmàthàrà mosonà katxho rma yonohra tehxatxow hamà. Kàwyanye tonontok haxa, kwàràhyaketxow hana, anaro komo. Kàwyanye, apa y, ohxe onàmàthàrà mosonà, katxhe rma, kwàràhyaketxhe rma, anar me tehutwanàr kom ke mak ha. Àro ke tonohra tehtxe, àwyanye kwàràhyakanàr kom hona.

³¹ Enyhoru me xaxa Khoryenkomo xenyhotxoko, toto komo wya. Àsoken kom hok hana oyehtokonye, enyhoru me xaxa noro xenyhotxoko, oyomyawon kom hok hana, woto yonotho hok hana, ayasahxemtotho kom hok hana. Anaro rha hoko oyehtokonye, enyhoru me xaxa noro xenyhotxoko, toto komo wya. ³² Ohxe roro ehtxoko, toto komo yatanàhnahrà hona. Xuknewyana komo yatanàhnahrà hona, Xuknewyanahnà komo xarha yatanàhnahrà hona, Khoryenkomo mryenon komo xarha yatanàhnahrà hona, omeroron komo rma yatanàhnahrà hona, ohxe roro ehtxoko.

³³ Àro wyaro rma rha wehxaha, uro xarha. Toto komo yakoronomanàr xe rma haxa wehxaha. Àsoken kom hok ryehtok hana, akoronomanàr komo xe rma wehxaha. Uro rma, rosowakryenàr xehra mak wehxaha. Thenyenohnà komo yowakryenàr xe haxa wehxaha, Khoryenkomo nenyhoryenàr me esnàr kom horà.

11 ¹ Àro wyaro rma rha nehxakon hamà, Kryestu. Noro hoko rma kehohkehe, noro wyaro rma rha ryesnàr horà. Omnyam xarha, rohoko eholkatxoko, rowyaro rma rha oyesnàr kom horà.

Woràskomo kom hak tuyhuthur komo womtotxowà katxhàrà on ha.

² Ohxe manatxow hamà, àkehe, owyanye. Àsok tawro hana. Rohutwahkahpàra manatxow hatà. Rowya ahananàhtoho kom yawo ro xarha manatxow hatà. Rowya ahananàhtoho komo rma, Kohkomo nekarymatxho me naха. Noro nànyaketxho ro komo nekarymatxho me rma naха. Àro yawo ro rma manatxow hatà. Àro ke, ohxe manatxow hamà, àkehe, owyanye.

³ On hutwahra mak manatxow hamà. Uhutwanàr xe rma wehxaha, owyanye. Thetx kom yoh me natxhe, kàrkomo komo. Kryestu ryhe, kàrkomo kom yoh me naха. Khoryenkomo ryhe, Kryestu yoh me naха. Àro wyaro uhutwanàr xe wehxaha, owyanye.

^{4,5} Àro ke, oyohsamnohnàtokonye, onà wyaro mpàn ehtxok ha. Woràskomo kom hak tuyhuthur komo womtotxowà. Kàrkomo kom haxa ryhe, tuyhuthur komo womtohra hak nahtxoko. Khoryenkomo yakoro tàrwonàmnàtokonye, Khoryenkomo rwonà yokarymantok xarha, àro wyaro rma hak nahtxoko. Tàwyanye tuyhuthur komo womtontok haxa, atxke tonyxem me natxhe, kàrkomo komo. Woràskomo kom haxa ryhe, tuyhuthur komo womtohra tehtokonye, atxke tonyxem me natxhe. Àhpohnà komo wyaro atxke tonyxem me natxhe. ⁶Tuyhuthur komo womtonàr xehra tehtokonye, tehpkahorye natxhe. Onà wyaro kany me mak natxow hamà, woràskomo komo. Ehpkahra wehxaha, rohyahamprà hona, kany me mak natxhe. Àro ke, tuyhuthur kom hak womtotxowà, àhyahampàra rma tesnàr kom horà. ⁷ Àsok tawro hana, onà wyaro Khoryenkomo wya kakâhtonàr kom ke hamà. Kàrà yakàhtoy hatà, tàwyaro

ehonomnà me ehtxoho me. Ehonomnà me xaxa Khoryenkomo yonyhen hamà, kàrà, ehonomnà me rma rha tesnàr ke. Àro ke, tuyhuthuru komo womtohra hak nahtxoko, kàrkomo komo, ehonomnà me tesnàr kom ke. Onà wyaro haxa ryhe natxhe, woràskomo komo. Kàrkomo komo yoyuknye me natxhe. Ehonomnà me kàrkomo komo yonyhetxow hamà, eyuknye kom me tesnàr kom ke. Àro ke, tuyhuthur kom hak womtotxowà, kàrà yoyuknye me tesnàr kom ke.

⁸Àsok tawro hana. Aknaw yotxhotohoye ryhe, wos yakàhtoy hatà, Khoryenkomo. Wos yotxhotohoyehra mak kàrà yakàhtoy hamà. ⁹Kàrà hyawon me ryhe wos yakàhtoy hatà. Wosà hyawon mehra mak kàrà yakàhtoy hamà, exhera rma hak wos yesnàr ke hamà. Àro ke, wos yoh me nay hamà, kàrà.

¹⁰Àro ke, tuyhuthur komo womtony me natxhe, woràskomo komo, kàrà yoyuknye me tosonyhotohomenye. Àsok tawro hana. Kahe yawon komo nenýàr me natxow hamà. Àro ke, tuyhuthur kom hak womtotxowà, kàrà yoyuknye me tosonyhotohomenye.

¹¹Onà wyaro kahra mak tehxatxow hamà. Rosnaka nay hamà, wosà, kahra tehxatxhe. Àro wyaro rma rha, wos me kehtokonye, rosnaka nay hamà, kàrà, kahra tehxatxhe. Kohkom yoh me kehtokonye, àme rye tehxatxhe, kàrà, wos yakoro. Exhera wos yehtoko, ohxehra kàrà yesnàràtho haryhe mà. Àro wyaro rma rha, exhera kàrà yehtoko, ohxehra wos yesnàràtho haryhe mà. ¹²Àsok tawro hana. Exhera kàrà yehtoko, akàhthonà me wos yesnàràtho haryhe mà. Àro wyaro rma rha, exhera wos yehtoko, enurhunu ro me kàrà yesnàràtho haryhe mà. Khoryenkomo yano me ryhe, kàrà me tehxatxow hamà, wos me xarha.

¹³Àsok muhutwetxowà. Tuyhuthur womtohra kat naye, wosà, owyanye. Tuyhuthur womtohra tehtoko, tárwonàmporye kat naye, Khoryenkomo yakoro. ¹⁴Àsok hana natxow ha, yukryeka hon kom ha, Khoryenkomo nakàhthotàyamo. Kàrkomo komo, àhpokhumra natxow hamà. Woràskomo kom haxa ryhe, tâhpokhunye natxow hamà. Tâhpokhunye kàrà yehtoko, atxke tonyxem me nay hamà. ¹⁵Tâhpokhunye wos yehtok haxa, ohxe tonyxem me nay hamà. Wosà hpotxe rma, uyhuthuru womunu wyaro nay hamà. Àro ke, tuyhuthur kom hak womtotxowà, ohxe xaxa tonyxem me tehtxoho menye.

¹⁶Àsok haxa kat natxowà, okukuru komo. Rameryekanàr xe kat natxowà. Àna matà, tuyhuthur komo womtohra hak nahtxoko, woràskomo komo, ketxow katà. Onà wyaro haxa àkehe, àwyanye. Àme yohà rma haxa Khoryenkomo mryenon komo amna nhananàhyatxhe. Àro rye yawo ro rma haxa natxhe, nyamoro, anato rha tohsamnohsomà ro komo.

Ohxe ehutwaxaho rma ekeyu tohtxoko katxhàrà on ha.

¹⁷Khananàhyatxhe xarha, oyohsamnohtoho kom hoko, owyanye Kohkomo wayhàthàr hutwatxho hoko. Àro hoko rma, ohxe manatxow hamà kahra mak wehxaha. Àsok tawro hana. Ohxe exhera mohsamnohyatxow hamà. Atxke haxa exhera ryhe mohsamnohyatxow hatà. ¹⁸Kryestu mryenon me oyohsamnohnàtokonye, àme ryehra rma manatxow hatà. Àro wyaro htxero

oyokaytà komo wenyttxeko, yaworo hana, yaworohra haxa hana. Yaworo rma nekaytetxow hana, àkehe, rowya rma. ¹⁹Àsok tawro hana. Àme ryenohnà omnyam hamà, toto kaxe, tanhàn hokon kaxe. Àme ryehra hak nahtxoko, ken hamà, Khoryenkomo, ohokonye, yaworon me okukuru komo yonyhotho me.

²⁰Oyohsamnohàtxhenye, masahxemtetxow hatà. Ayasahxemtontokonye, Kohkomo wayhàthàrà hutwahra mak manatxow hamà. ²¹Àsok tawro hana, àto ryehra ayasahxemtonàr kom ke hatà. Anyahrà ro komo menahyatxow hatà, yammakahra rma hatà. Otmomokhàrà rma manatxow hatà. Anar komo, thenyehra nasahxemtetxow hatà. Wahuramyatxow hatà. Anar kom haxa ryhe, ànyahpàn komo rma, asahxemtohra ro mak natxow hatà. ²²Omàñà ro kom yawo tasahxemtohrye manatxhe. Ehxera kat naye, omàñà ro komo. Khoryenkomo mryenon kom màxanomkahnohyatxow hamà. Ànyahpàn komo rma màxanomkahnohyatxow hamà. Norohnàtho me menyatxow hamà. Àsok tawro xe manatxowà, rowya. Ohxe manatxow hamà tawro xe kat manatxowà, rowya. Àna matà, àro wyaro kahra mak wehxan hamà, owyanye.

²³Àsok tawro hana. Ronekarymanàrà menyatxownà hamà. Kohkomo ryhe nekarymaye, rowya. Àro rma wekarymaye, owyanye. Onà wyaro ryhe nahà, ronekarymatxho. Kohsaya tahohsosom me nehxakon hatà, Txesusu, Kohkomo. Àro rma ho, tahohsosra ro rma haka, ekeyu yanàmye hatà.

²⁴Apa y, ohxe onàmàthàrà onà kekon hatà, àhoko. Àro wyaro tàwya katxhe rma, nàkràskay hatà. Onà wyaro nkekón hatà, tànhananàhrà ro komo wya. Rohun kuknonà rma onà, kekon hatà. Rohunutho rma wàmyaha, rowayehrà ke, tonyhoryexem me harha oyehtxoho menye. Ekeyu kràskatxho hoko roro ehtxoko, owyanye rohutwatxho me, kekon hatà, àwyanye. ²⁵Àro wyaro rma rha, ufa xkun yon hok nehxakon xarha tà, tasahxemtotxheny mak hatà. Rokamsukuru kuknonà rma onà, kekon hatà. Ryekamsuhkatxho hoye ro, onà wyaro nkehe ha, Khoryenkomo. Romryenon komo yonyhoryetxehkany me harha wehxaha, kehe ha, kekon hatà. Ufa xkun yontoho hoko roro ehtxoko. Àhok oyehtokonye rma, uro uhutwatxoko, kekon hatà, Kohkomo, tànhananàhrà ro komo wya. ²⁶Àsok tawro hana. Àhok oyehtxoho komo ryhe, Kohkomo wayhàthàrà yokarymen hamà. Owyanye ekeyu yohtoho rma, ufa xkun yontoho xarha, noro wayhàthàrà rma yokarymen hamà. Noro yomokhàrà ro rma haka, àwayhàthàrà rma yokarymen hamà.

²⁷Àro ke, onà wyaro àkehe. Owyanye Kohkomo wayhàthàrà hutwantoko rma, ohxe rma àhok ehtxoko. Yaworo rma ehtxoko, ohnawonye. Owyanye ekeyu yoknutoko, owyanye ufa xkun yonàtoko, yaworo rma ehtxoko, àhoko. Yaworohra àhok oyehtokony haxa, Kohkomo wayhàthàrà màxanomkahnohyatxow hamà. Noro hunutho, noro kamsukutho xarha, màxanomkahnohyatxhe, atxke àhok oyehtokony mak ha.

²⁸Àhokohra rma hak oyehtokonye, ehutwatxoko. Àsoke ryhe wehxano, ohxe katà, ohxehra haxa katà, katxoko, ohnawonye. Ohxe ehutwxahro rma, ekeyu tohtxoko. Ufa xkun xarha entxoko, ohxe oyehutwatxheny mak ha.

²⁹Owyanye Kohkomo wayhàthàrà hutwatxho ryhe, ayasahxemto tho komo wyarohra mak nay hamà. Onà wyaro rma kany me tehxorye manatxhe. Anar me nay hamà, Kohkomo wayhàthàrà kuknon onà, kany me tehxorye manatxhe, owyanye toknutoko, owyanye enàtoko. Anar me ehtxoho hutwahra oyehtokony haxa ryhe, atxke manatxhe hampànà katxho me manatxhe. ³⁰Anar me ehtxoho hutwahra texetxhàyam hoye ro ryhe, ahoxemra natxhe, okukuru komo. Ekeh me rma natxhe. Yaken komo rma, ekeh me natxow hatà. Okukuru komo ryhe wayehyatzok hatà, anar me ehtxoho hutwahra tesnàr kom ke hamà.

³¹Àro ke, kohsamnohpàrà ronye rma haka tehutwatxe, yaworo mak ha. Kàwyanye ohxe wehxaha, atxke haxa wehxaha, tatoko, yaworo rma tehutwatxe. Yaworo kehutwantokonye rma, atxke manaha hampànà katxho mehra tehxatxhe, Kohkomo wya.

³²Noro wya atxke manaha hampànà katxho me kehtokony haxa ryhe, thanatanàhsom me tehxatxhe. Anar komo wyarohra mak tehxatxhe, Kryestu mryenon kom kaxe. Nyamoro ryhe, tanàhnohtàkaxemà ro me natxhe, Khoryenkom xanhàn kom kaxe. Kàwyam haxa ryhe, thanatanàhsom me tehxatxhe, ohxe harha kesnàr kom horà, nyamoro wyarohra kehtxoho menye, anàhnohtàkahnà me kehtxoho menye.

³³Àro ke, onà wyaro àkehe, owyanye, rowtà komo y. Ekeyu kràskaxe oyohsamnohnàtokonye, otmomohtxoko. ³⁴Ayahyehnàtokonye, omànà ro kom yawo asahxemtotxoko. Àro wyaro rma ohxe hak nahko, oyohsamnohtoho komo, Kohkomo wya atxke manatxhe hampànà tawro hona. Amnye khananàhyatzhe, anaro rha hoko, onmenhothàyam hoko. Ohyakanye romokàtxhe rma, khananàhyatzhe, àhoko.

Anar me rha tàywero keryatxhe Khoryenkom yokato katxhàrà on ha.

12 ¹⁻³Onà wyaro oyexetxhàyamonhàrà muhutwetxow hamà. Khoryenkom hutwahra rma hak oyehtokonye, ehxen kuknon hoko mehxatxkonà. Oyoyuknyehnà ro komo ryhe àro hamà, ehxen kuknonà. Àro hoko rma haxa mehxatxkonà, anhà yano me ro mak ha. Yaworon hutwanyehnà rma, àhok texem me mehxatxkonà. Àro ke, onà wyaro yaworon hutwanàr xe wehxaha, owyanye. Khoryenkom yokato yano me ekarymany komo ryhe, onà wyaro kahra ro mak natxhe ha. Atxke naха, Txesusu, kahra ro mak natxhe ha. Tanàhnohsom me hak nahko, Txesusu, kahra ro mak natxhe ha. Àsoken komo ryhe, Kohkom me naха, Txesusu, ketxowà. Khoryenkom yokato yano me ekarymany komo rma, àro wyaro nketxow hamà, nyamoro marma mak ha. Rowtà komo y, onà wyaro kehtxoho komo hutwanàr xe wehxaha, owyanye. Khoryenkom yokato yano me tàywero kehtxoho komo hutwanàr xe wehxaha, owyanye.

⁴Tàywero kehtxoho komo ryhe, anar me rha nay hamà. Tàywero keny kom haxa ryhe, towenyxa mak naха. Khoryenkom yokato rma noro ha. Noro marma, tàywero keny kom me naха. ⁵Kanotomatxho komo ryhe, anar me rha nay hamà. Kanotomany kom haxa ryhe, towenyxa mak naха. Kohkomo rma noro ha. Noro

marma, kanotomany kom me naha. ⁶Katamohtxoho komo ryhe, anar me rha nay hamà. On hoko ryhe atamoxko, rahoxet yano me, kany haxa ryhe, towenyxa mak naha. Khoryenkomu rma noro ha. Noro marma, atamoxko kany me naha.

⁷Anar me rha tàywero keryatxhe, Khoryenkomu yokato, tahoxet yonyhony me kesnàr kom horà. Àro wyaro noro nenyàr me tehxatxhe, kàwyamo, towenyxa nye, omeroron komo yakoronomanàr horà, Kryestu mryenon komo rma yakoronomanàr horà.

⁸Noro yano me onà wyaro tàywero tehxatxow hamà, kàwyamo, towenyxa nye. Anaro, Khoryenkomu yehutwatxho yokarymehe. Ànekarymahtorà rotho rma yokarymehe, Khoryenkomu yokato yano me mak ha. Anaro, yaworon hutwamohsehe, noro yano me rma rha. ⁹Anaro, Khoryenkomu hona rma haxa nenyaha. Àro hoye ro, toto nyeryehtorà rotho yeryaha, noro yano me rma rha. Anaro, ekehàtho komo yonyhoryehe, noro yano me rma rha. ¹⁰Anaro, eryehokano yeryaha. Khoryenkomu yahoxetà rma yonyhehe, noro yano me rma rha. Anaro, Khoryenkomu rwonà yokarymehe. Ànhutwamohslotho rma yokarymehe, noro yano me rma rha. Anaro, anar komo nekarymatxho rma hutwehe. Onà wyaro rma nkehe. Khoryenkomu yokato yano me ryhe nekarymano, mosonà, kehe, anar kom hoko. Khoryenkomu yokato yano mehra mak nekarymano, mosonà, kehe xarha, anar kom hoko. Yaworo uhutwany kax mak naha ha, noro yano me rma rha. Anaro, totohnà rwon yawo nàrwonaha, noro yano me rma rha, tonytxany komo nhutwahtor me mak ha. Anaro, totohnà rwonàtho hutwamohsehe, noro yano me rma rha.

¹¹Àro wyaro anar me rha tàywero tehxatxhe, kàwyamo, towenyxa nye, Khoryenkomu yokato yano me mak ha. Noro rma, anar me rha tàywero keryatxhe, tano me ro mak ha.

Khunu wyaro natxow hamà Kryestu mryenon komo katxhàrà on ha.

¹²Khunu wyaro natxow hamà, Kryestu mryenon komo. Àro rye me nay hamà, khunu. Àro rye rma, yak nay hamà. Anar me rha nay hamà, konuru rma, khanar xarha, kamor xarha, kàhror xarha. Omeroro rma, àro rye me nay hamà, khunu. Àro wyaro rma rha natxhe, Kryestu mryenon komo. Noro rye me natxhe, Kryestu yohà rye me tesnàr kom ke. Noro rye rma, anar me rha natxow hamà.

¹³Àsok tawro hana. Anar me rha tehxatxkon hamà, Xuknewyana komo rma, Xuknewyanahnà komo xarha, tanotomaxemà ro komo xarha, ehematxhohnà ro komo rma, anotomahnà ro komo xarha. Àro wyaro anar me rha tehxatxkonà. Noro rye me mak ketxownà ha, Khoryenkomu yokato. Kataymomnàtokonye, noro rye me harha ketxownà. Tohà rye me harha ketxownà.

¹⁴Yak nay hamà, khunu. Kamor marma khunu ro me naha, kahra ro mak tehxatxow hamà. ¹⁵Onà wyaro kahra nay hamà, kàhrorà. Ayamoràhnà uro, àro ke, ohun hoyen mehra wehxaha, kahra nay hamà. Àro wyaro tatoko rma, khun hoyen me rma nay hamà, kàhrorà. ¹⁶Àro wyaro rma rha, onà wyaro kahra nay hamà, khanarà. Oyonuruhnu uro, àro ke, ohun hoyen mehra

wehxaha, kahra nay hamà. Àro wyaro tatoko rma, khun hoyen me rma nay hamà, khanarà. Khunu rye me rma nay hamà, kamorà, kàhror xarha, konur xarha, khanar xarha. Àro wyaro rma rha noro rye me natxhe, Kryestu mryenon komo. Anar me rha tàywero texem komo rma, noro rye me natxhe.

¹⁷ Konuru roro me khun yehtoko, enytxahra kesnàràtho haryhe mà. Khanarà roro me khun yehtoko, esnokhura kesnàràtho haryhe mà. ¹⁸ Àro wyarohra mak tehxatxow hamà. Tàwya kakàhtontokonye, tehutwatxho hoye ro khun komo yakàhtoye, Khoryenkomo. Anar me rha àhoyeno rma yakàhtoye, tehutwatxho hoye ro mak ha. Àro wyaro rma rha, anar me rha tâmryenon komo yeryeye. Anar me rha tàywero ketxownà, noro ha, tehutwatxho hoye ro rma rha. ¹⁹ Àhoyen marma yehtoko, khun ehxera esnàràtho haryhe mà. ²⁰ Àhoyen marma mehra mak nay hamà, khunu. Anar me rha nay hamà, khun hoyeno, yake rma haxa mak hamà. Yakeno rma, àro rye me rma naha, khunu. Àro wyaro rma rha, noro rye me natxhe, Kryestu mryenon komo. Thenyenohnà komo rma, noro rye me rma natxhe.

²¹ Onà wyaro kahra nay hamà, konuru, kamorà wya. Ehxera oyehtoko, ohxe rma ryesnàràtho haryhe, kahra nay hamà. Àro wyaro kahra rma rha nay hamà, kuyhuthuru, kàhrorà wya. ²² Àsok tawro hana. Khun hoyeno txko ehxera ehtoko, ohxehra rma haxa kesnàràtho haryhe mà, omeroro. Anatoko esnaka rma haxa tonyxem me nay hana, àhoyeno. Àro rma, khunu rye me rma naha. Àro ke, ehxera ehtoko, ohxehra rma haxa kesnàràtho haryhe mà.

Àro wyaro rma rha natxhe, Kryestu mryenon komo. Esnakanye tonyxemà rma, noro rye me rma natxhe, anar kom yakoro.

^{23,24} Xenyhenà ro me kànhutwanàr komo ryhe twomumtetxow hamà, khun hoyeno rma. Àro wyaro rma ohxe teryatxow hamà. Anaro khun hoyen haxa ryhe womumtohra tehxatxow hamà, ohxe tonyxem me esnàr ke. Àro wyaron me rma kakàhtotxownà, Khoryenkomo. Anar me rha khun komo yakàhtoye, àhoyen womumtony me kehtxoho menye. Àro hoye ro, ohxe rye rma nay hamà, khunu, àwomumtohnà rma, twomumtosom xarha.

²⁵ Àro wyaro rma rha Kryestu mryenon komo yesnàr xe naha, Khoryenkomo. Àme rye esnàr komo xe naha. Osoyhera esnàr komo xe naha. Osoxe rye rma esnàr komo xe naha, atakoronomatxho menye.

²⁶ Atxke àhoyen yehtoko, atxke rma rha naha, khunu, omeroro. Ohxe àhoyen yehtoko, ohxe rma rha naha, khunu, omeroro.

Àro wyaro rma rha tehxorye natxhe, Kryestu mryenon komo. Toseryehokaxem me anaro yehtoko, noro yakoro toseryehokahorye rma rha natxhe, anar komo, omeroro. Ohxe tonyxem me anaro yehtoko, noro yakoro teryehorye rma rha tehxorye natxhe, anar komo, omeroro.

²⁷ Khunu wyaro manatxhe, omnyamo, Kryestu mryenon kom kaxe. Townenyxa nye oyehtxoho kom haxa ryhe, khun hoyeno wyaro naha.

²⁸ Anar me rha tâmryenon komo yeryeye, Khoryenkomo. Anar me rha tàywero ketxownà. Wahoro htxero, Kohkomo nànyaknyàrà ro me

texem me natxhe, anar komo. Àhona, Khoryenkomo nhutwamohsoto yokarymanye ro me texem me natxhe, anar komo. Àhona, hananàhno ynye ro me texem me natxhe, anar komo. Eryehokano ynye ro me texem me natxhe, anar komo. Ekehàtho komo yonyhoryenye ro me texem me natxhe, anar komo. Ewakryehnàtho komo yakoronomanaye ro me texem me natxhe, anar komo. Tàmryenon komo yonye ro me texem me natxhe, anar komo. Totohnà rwon yawo tàrwonyemà ro me texem me natxhe, anar komo.

²⁹Àro wyaro anar me rha tàywero tehxatxow hamà. Omerorohra ryhe, kukukuru kom marma, Kohkomo nànyaknyàrà ro me natxhe. Omerorohra, kukukuru kom marma, Khoryenkomo nhutwamohsoto yokarymetxhe. Omerorohra, kukukuru kom marma, hananàhno yeryatxhe. Omerorohra, kukukuru kom marma, eryehokano yeryatxhe.
³⁰Omerorohra, kukukuru kom marma, ekehàtho komo yonyhoryetxhe. Omerorohra, kukukuru kom marma, totohnà rwon yawo nàrwonatxhe. Omerorohra, kukukuru kom marma, totohnà rwonàtho hutwamohsetxhe.

³¹Anaro rha hoko tàyweron me keryatxow hamà, Khoryenkomb yokato. Anaro, tàyweron me kehtxoho komo rma, anar kom yoho rma haxa ohxe na. Àro hokon me oyesnàr komo xe rma haxa ehtxoko. Osox kehtxoho kom haxa ryhe, omeroron kom yoho rma haxa ohxe na.

Toto xe kehtxoho komo anaro yoho rma haxa na ha katxhàrà on ha.

13 ¹Tàywero rma haxa texem me tehxatxow hana. Àro hoye ro tàrwonatxow hana, anaro rha yana komo rwon yaw hana, kahe yawon komo rwon yaw haxa hana. Àro wyaro tàywero kehtokonye rma, toto xe tehtxe. Toto xehra kehtokony haxa ryhe, àtohnawo ro mak tàrwonatxhe ha. Kamafura yoruru wyaro ryhe na, kàrwon komo. Maraka yoruru wyaro xarha na, àtohnawo esnàr ke mak ha.

²Toto xe kehtxoho komo ryhe, kàwyanye Khoryenkomo rwonà yokarymatxho yoho rma haxa na. Noro nhutwamohsoto rma tekarymetxow hana. Noro yehutwatxho rma, ànekarymahtorà rotho rma, tekarymetxow hana. Uhutwahnà rotho tekarymetxow hana. Toto nyeryehtorà rotho xarha teryatxow hana, Khoryenkomb hona kàwyanye xenyàr ke. Àro wyaro ekarymanye rma, toto xe tehtxe. Àro wyaro txenyne rma, toto xe tehtxe. Toto xehra kehtokony haxa ryhe, norohnàtho wyaro tehxatxhe. Uhutwahnà rotho yokarymanye rma, txeryhenà rotho yenye rma, norohnàtho wyaro tehxatxhe, toto xehra kesnàr kom ke mak ha.

³Toto xe kehtxoho komo ryhe, kàkatxhothàyamo yàmtaho yoho rma haxa na. Kosoxanomkahnohtoho kom yoho xarha na. Kàkatxhothàyamo tàmtàhkhetxow hana, àkatxhomra tehxo ro. Tosoxanomkahnohyatxow hana, twayehso ro, tatahxo ro. Àro wyaro kàkatxhothàrà yàmnye rma, toto xe tehtxe. Tosoxanomkahnohsomà rma, toto xe tehtxe. Toto xehra kehtokony haxa ryhe, ohxe manaha katxho mehra rma tehxatxhe. Kàkatxho

yàmnyetho rma, osoxanomkahnohsahothe rma, ohxe manaha katxho mehra rma tehxatxhe, toto xehra kesnàr kom ke mak ha.

⁴Toto xe kehtokonye, towahke tehxatxow hamà, àhoko. Kxehranye ehtoko rma, ohsàñàhpàra rma tehxatxow hamà. Toto xe kehtokonye, atakuyhera tehxatxow hamà, àhoko. Ehonomnà me tonyxem me ehtoko, atakuyhera rma tehxatxow hamà, àhoko. Uro haxa ehonomnà kahra tehxatxow hamà. ⁵Toto xe kehtokonye, kosnakanye noro yonyhera tehxatxow hamà. Norohnàtho xak omoro kahra tehxatxow hamà, àwya. Toto xe kehtokonye, uro eyuhko xaxa hampànà kahra tehxatxow hamà, àwya. Toto xe kehtokonye, ewakàhkahpàra tehxatxow hamà, àhoko. Kohsàñàhyan hamà, rohoko àrwonàmrà ke, kahra tehxatxow hamà, àhoko. ⁶Toto xe kehtokonye, toseryehoketxow hamà, noro yanhan hoko. Atxke ehtoko rma, eryehohra tehxatxow hamà. Yaworo ehtok haxa, teryehorye tehxatxow hamà. ⁷Toto wya keryewhamnohnàtokonye, àxe rma tehtxe. Àxe rma kehtokonye, omeroro tenàmtàhkjetxow hamà. Toto xe kehtokonye, onà wyaro ehutwahra tehxatxow hamà. Roxehra nay hana kahra tehxatxow hamà, àhoko. Ohxe esnàr hona ro rma haxa tehxatxow hamà. Kxehranye ehtxoho ryhe tenàmyatxow hamà, àx kesnàr kom ke mak ha.

⁸Toto xe kehtxoho komo ryhe, osomtatkahra ro mak naha ha. Anaro haxa ryhe nosomtatkehe hampànà, amnye ha. Kàwyanye Khoryenkomo nhutwamohsortho yokarymatxho rma, totohnà rwon yawo kàrwonàmtoho komo xarha, kàwyanye uhutwahnà rotho yokarymatxho xarha, amnye nosomtatkehe hampànà. Ehxera harha mpànà naha ha. Toto xe kehtxoho kom haxa ryhe, osomtatkahra ro mak naha ha.

^{9,10}Amnye rma yaworon thutwetxhe rma haryhe. Àro ke, uhutwahnà rotho yokarymany komo, tano rma hak natxow hamà. Amnye thutwatxehketxhe harha, omeroro mak ha. Uhutwahnà rma ehxera harha nay hamà. Àro ke, ekarymany komo xarha, ehxera rma rha natxow hamà, amnye ha. Amnye rma, Khoryenkomo rwon hoyeno rma hutwetxow hamà, ekarymany komo, omerorohra mak ha. Àsok tawro hana. Uhutwamohsotàhkahra rma hak nay hamà, Khoryenkomo, àwyanye. Àro ke, àhoyeno rma yokarymetxow hamà. Amnye haxa, omeroro uhutwatxehkany me tehxatxhe. Àro ke, àhoyen yokarymany komo ehxera harha natxow hamà.

¹¹Àro wyaro rma rha, bàryekomo me ryehtoko, atxke txko uhutwekonà. Horykomo me harha ryehtoko, thenyehra nyhe uhutwekonà. Bàryekomo wyarohra harha kàrwonakonà. Bàryekomo wyarohra harha kehutwekonà, horykomo me harha ryesnàr ke. Àro wyaro rma rha tehxatxow hamà. Tano rma hak kehtokonye, thutwetxhe rma haryhe, atxke txko mak ha. Amnye haxa, thutwatxehketxhe harha, omeroro mak ha.

¹²Kanafa hoko kosonytxoho komo wyaro xarha nay hamà. Kanafa hoko kosonyetokonye, anatoko krawame tosonyatxow hana. Àro wyaro rma rha, tano rma hak kehtokonye, krawame yaworon thutwetxow hamà. Àhoyeno rma thutwetxhe haryhe. Amnye haxa, omeroro thutwatxehketxhe

harha. Yaworon xaxa rma tenyatxhe harha. Khoryenkomo wya khutwatxehkatxho komo wyaro rma rha, noro thutwatxehketxhe harha.

¹³Àro ke, onà wyaro kehtxoho komo ryhe, tehxemà roro me naха, meya roro. Khoryenkomo hona kàwyanye xenytxoho rma, noro wya kowakryetxho kom hona ro kehtxoho komo xarha, noro xe kehtxoho komo xarha, toto xe kehtxoho komo xarha, tehxemà roro me naха, meya roro. Noro xe kehtxoho komo ryhe, toto xe kehtxoho komo xarha, anaro yoho rma haxa naха.

**Khoryenkomo nhutwamohsortho yokarymanàr
xe wehxaha owyanye katxhàrà on ha.**

14 ¹Toto xe oyehtxoho kom hoko roro rma haxa ehtxoko. Anar me rha tàywero oyesnàr komo xe ehtxok xarha. Anaro yoho rma haxa, Khoryenkomo nhutwamohsortho yokarymanàr xe ehtxoko. ²Àro ryhe, totohnà rwon yawo kàrwonàmtoho kom yoho rma haxa naха. Àsok tawro hana, àro hoye ro kàwyanye toto hananàhrà ke hamà. Totohnà rwon yawo kàrwonàmnàtokonye, toto hananàhpàra tehxatxow hamà. Totohnà nenytxanàr me, Khoryenkomo haxa nenytxanàr me, tårwonatxow hamà. Khoryenkomo yokato yano me uhutwahnà ro tekarymetxow hamà, toto nhutwahtor me mak hamà. ³Kàwyanye Khoryenkomo nhutwamohsortho yokarymantok haxa ryhe, toto thananàhyatxow hamà. Toto takoronometxow hamà, Kryestu hona nyhe àwya xenytxoho me. Toto tewakryetxow hamà, kàwyanye Khoryenkomo rwonà yokarymantok mak ha. ⁴Totohnà rwon yawo tårwonyemà, thoko rma nehananàhyan hamà. Khoryenkomo nhutwamohsortho yokarymany haxa ryhe, omeroro Kryestu mryenon komo hananàhyan hamà.

⁵Totohnà rwon yawo orwonàmrà komo xe rma wehxaha. Àro yoho nyhe, Khoryenkomo nhutwamohsortho yokarymanàr xe wehxaha, owyanye. Àro yokarymanye ryhe, totohnà rwon yawo tårwonyem yoho rma haxa naха, totohnà rwonàtho hutwamohsonye ehxera ehtok mak ha. Uhutwamohsonye yehtok haxa, ohxe rma rha naха, totohnà rwon yawo tårwonyem xarha. Noro wya uhutwamohsortho hoye ro, thananàhsom me natxow hamà, Kryestu mryenon komo, omeroro.

⁶Ohyakanye romokàtxhe, àsoke ryhe kàrwonano. Totohnà rwon yaw kat kàrwonano. Àro wyaro rorwonàmtoho hoye ro katà kowakryetxowà. Àro hoye rohra kowakryetxow hamà. Onà wyaro haxa kowakryetxow hamà, Khoryenkomo nhutwamohsortho yokarymantok haxa, uhutwahnà rotho yokarymantok haxa, Khoryenkomo rwonà yokarymantok haxa, khananàhtoho kom hoyen yokarymantok haxa. Àro wyaro rowya ekarymantoko rma, kowakryetxow hamà. Totohnà rwon yawo rorwonàmnàtok haxa, oyowakryehranye wehxan hamà.

⁷Toto rwonàhnà hoko, weryeke kom hok haxa kàrwonaha, ohxe owyanye uhutwanàr horà. Krawame toto wya weryeke txemeknyetoko, enytxahnà me rma nay hamà, àntxemeknyàrà. Àro wyaro rma rha naха, kamafura. Krawame toto wya àyorkantoko, enytxahnà me rma nay hamà, ànàyorkanàrà. ⁸Àro

wyaro rma rha naha, waxuru xarha. Anar komo yarymaxe tåtontokonye, waxuru txemekyatxow hamà, waha yoh komo. Tosonyhoryetx ha katxho rma txemekyatxow hamà. Krawame àwyanye àtxemeknyetok haxa, àmryyenon komo nenytxahtor me nay hamà, àntxemeknyàr komo. Àro ke, osonyhoryehra natxow hamà.⁹ Àro wyaro rma rha manatxow hamà, omnyam xarha. Krawame orwonàmnàtokonye, orwon komo yonytxahra natxow hamà, toto komo.

Enytxahnà me rma nay hamà, orwon komo. Àtohnawo rma orwonatxow hamà.

¹⁰ Thenyehra nay hamà, toto komo rwonà, yukryeka hon komo rwonà. Anar me rha nay hamà, thenyehra mak hamà. Thenyenohnà rma, tonytxaxem me rma naha. Anaro rha komo nenytxanàr me rma naha, omeroro. Àme rye tårwonyem komo rma, nenytxetxow hamà.¹¹ Àme rye àrwomra ryehrok haxa, enytxahra wehxan hamà. Àme rye tårwonyem komo ryhe, onà wyaro nketxow hamà, rohoko. Anaro ro moson hamà, ketxhe mak ha, rohoko. Àro wyaro rma rha àken hamà, nyamoro hoko. Anaro ro moxam hamà, àkehe mak ha, àhokonye.¹² Àro wyaro rma rha manatxow hamà, omnyam xarha.

Onà wyaro oyesnàr komo xe manatxow hatà. Khoryenkom yokato yano me anar me rha tåywero oyesnàr komo xe manatxow hatà. Àro wyaro oyesnàr komo xe oyehtokonye rma, Kryestu mryenon komo hananàhrà xe rma haxa ehtxoko. Tohsamnohsomà ro komo hananàhrà xe rma haxa ehtxoko.

¹³ Àro ke, onà wyaro àkehe xarha, totohnà rwon yawo tårwonyem komo wy. Totohnà rwonàtho hutwamohsonàr xe ehtxok xarha. Àro hoko rma orwonàmtxoko, Khoryenkom yakoro. Apa y, totohnà rwon yawo rorwonàmnàtoko, uhutwamohsony me xarha uro txeryko, oyokato yano me mak ha, katxoko, àwya. Àro wyaro uhutwamohsonàr xe ehtxoko, tohsamnohsomà ro kom hananàhrà horà.

¹⁴ Åsok tawro hana. Anatoko, totohnà rwon yawo kàrwongan hana, Khoryenkom yakoro. Àro wyaro rorwonàmnàtoko, rorwon hutwahra rma wehxan hamà. Rokato ryhe rorwonàhyamen hamà, totohnà rwon yawo rorwonàmnàtoko.

¹⁵ Åsok haxa hana ryesnàr xe wehxan ha. Rorwon hutwany me xarha ryesnàr xe wehxaha, Khoryenkom yakoro rorwonàmnàtoko. Rokato wya rorwonàhyamanàr xe wehxaha, Khoryenkom yokato yano me mak ha. Rorwon hutwany me xarha rorwonàmrà xe wehxaha. Rowanotantok xarha, àro wyaro rma rha ryesnàr xe wehxaha. Rokato wya rowanotanàhrà xe wehxaha, Khoryenkom yokato yano me mak ha. Rorwon hutwany me xarha rowanotanàr xe wehxaha.

¹⁶ Anatoko, ohxe xaxa nay hamà, Khoryenkom, màketxow hana. Totohnà rwon yawo rma orwonàmnàtokonye, orwon hutwahra natxow hamà, okukuru komo, tåyweron mosonà katxohnà komo. Àna hamà, yaworo màken hamà, kahra natxow hamà, orwon hutwahra tesnàr kom ke, totohnà rwon yawo orwonàmrà kom ke, oyokato wya marma orwonàhyamanàr kom ke.¹⁷ Totohnà rwon yawo tårwonyemà rma, ohxe orwonatxow hana, Khoryenkom hoko. Orwon hutwahra mak natxhe, okukuru komo. Àro ke, àhananàhpàn me rma natxow hamà.

¹⁸ Totohnà rwon yawo tårwonyemà ro me wehxaha, uro, oyohonye rma haxa mak ha. Àro wyaro tåywero ryeryeye, Khoryenkom. ¹⁹ Totohnà

rwon yawo tärwonyemà rma, onà wyaro haxa kany me wehxaha. Rorwon hutwany me haxa hak kärwonàmsà, Khoryenkom yokato yano me mak ha, kany me wehxaha. Ohsamnohxemo kom wawo ryehtoko, rorwon hutwany me haxa hak kärwonàmsà, hananàhno ynyàr horà, kany me wehxaha. Rorwon hutwany me rorwonàmñatoko, thananàhsom me natxow hamà, ohsamnohxemo komo. Mexehra rma rorwonàmñatxhe, àhananàhsah me rma natxhe. Totohnà rwon yawo rorwonàmñatok haxa, àhananàhpàn me natxow hamà. Mexe rma haxa rorwonàmñatoko, àhananàhpàn me rma natxhe.

²⁰Rowtà komo y, bàryekomo wyarohra harha ehtxoko. Àsok tawro hana, yaworon hutwahra oyesnàr kom ke hamà. Totohnà rwon yawo kärwonàmtaho kom hoko rma haxa tehtxe, màketxow hamà. Àro hoko rma haxa tehtxe, ohxe kehtxoho menye, màketxow hamà. Àro wyaro owyanye tatoko, yaworohra muhutwetxow hamà. Bàryekomo wyaro muhutwetxhe rma haryhe, yaworohra mak ha. Anatoko, bàryekomo wyaro ehtxoko. Anhà hutwanàr hoko ryhe, bàryekomo wyaro rma ehtxoko. Tàywenyeke rma ehtxoko, anhà hutwanàr hoko. Yaworon hutwanàr hok haxa ryhe, horykomo wyaro harha ehtxoko. Tàywerò rma ehtxoko, àro hoko.

²¹Onà wyaro nkehe, Khoryenkom karyehtanà, àmenhosahonhàrà.

Royukhura natxhe, Ehsayewyana komo, kehe, Kohkomo. Rorwonà yonytxahra natxhe. Àro ke, anar komo rwon yawo àhananàhyatxhe, kehe. Ehsayewyanahnà komo ànyakyaha, àhyakanye. Nyamoro rma, rorwonà yokarymetxhe, àwyanye, tärwon kom yaw mak ha, Ehsayewyanahnà rwon yaw mak ha, kehe. Àro wyaro rma rahoxetà wenyhehe, àwyanye, anar komo rwon yawo rowya àhananàhrà kom ke. Ronytxahra rma natxhe ha, royuknyehnà ro me tesnàr kom ke, kehe, Kohkomo. Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. ²²Àro wyaro katxhàrànhàr hoye ro, onà wyaro hutwamohsen hamà, Khoryenkom, kàwyanye. Totohnà rwon yawo kärwonàmñatokonye, Khoryenkom yoyuknyehnà kom hoko tehxatxow hamà, Kryestu mryenonàhnà kom hoko rma. Àwyanye ryhe, noro yahoxetà tenyhetxow hamà, totohnà rwon yawo kärwonàmrà kom ke mak ha. Kryestu mryenon kom hok haxa ryhe, àro wyarohra tehxatxhe. Àwyanye ryhe, Khoryenkomo nhutwamohsoto tekarymetxhe, àhananàhrà kom horà.

²³Àro ke, onà wyaro àkehe xarha, owyanye. Àsok hana oyonytxetxow ha, anar kom ha. Onà wyaro oyonytxetxow hamà, Khoryenkom yoyuknyehnà komo, tàyweron mosonà katxhohnà komo xarha. Oyohsamnohtoho ro kom yaka towomàtxhenye, oyonytxetxow hamà. Totohnà rwon yawo orwonàmñatokonye, onà wyaro nketxow hamà, ohokonye. Enyxemra natxow hamà, moxamo, ketxhe, ohokonye, totohnà rwon yawo orwonàmrà kom ke.

²⁴Owyanye Khoryenkomo nhutwamohsoto yokarymantok haxa ryhe, ohxe oyonytxetxow hamà. Owyanye ekarymatxho hoye ro, tanhànàthàyamo hutwetxhe harha. Anhà uro kany me harha natxhe.

²⁵Tähnawonye atxke tehtxoho komo yonyatxhe harha. Atxke tosonyxemà

rma, nehurketxhe, tano me ronye rma, tàwyanye Khoryenkom yowakryenàr horà. Ehonomnà me xaxa manay hamà, ketxhe, àwya. Ohyawonye nay hamà, Khoryenkomo, ketxhe xarha, owyanye. Àro wyaro rma natxhe, owyanye Khoryenkomo nhutwamohsotho yokarymanàr ke mak ha.

Àsok make kesnàr komo xehra nay hamà Khoryenkomo katxhàrà on ha.

²⁶Àro ke, onà wyaro manatxow hamà, rowtà komo y.

Oyohsamnohnàtokonye, anar me rha tàywero manatxhe, Khoryenkom yokato yano me mak ha. Anaro, Khoryenkomo wanomehe. Anaro, ahananàhyatxhe. Anaro, uhutwahnà rotho yokarymehe, owyanye. Anaro, totohnà rwon yawo nàrwonaha. Anaro, totohnà rwonàtho hutwamohsehe. Àro wyaro anar me rha tàywero manatxhe, omnyamo, omeroro. Àro wyaro oyehtokonye, ohsamnohxemo komo hananàhnye me tehxorye manatxhe.

²⁷Totohnà rwon yawo tàrwonyem komo ryhe, yakenohnà rma hak nàrwonàmtxowà, 2 me hana, 3 me haxa hana. Osomahyaka hak nàrwonàmtxowà, àtoko ryehra mak ha. Totohnà rwonàtho rma, thutwamohsohorye naха. Anaro hak hutwamohsono, omeroron komo wya ohxe enytxatxho me. ²⁸Uhutwamohsonye ehxera ehtoko, totohnà rwon yawo àrwomra hak nahtxoko, nyamoro ha. Ohsamnohxemo kom wawo rma tehtokonye, àrwomra hak nahtxoko. Àwawonyehra harha tehtokonye, totohnà rwon yaw hak nàrwonàmtxowà. Tànenytxanàr me hak nàrwonàmtxowà, tehananàhrà horà. Khoryenkomo nenytxanàr me rma hak nàrwonàmtxowà.

²⁹Khoryenkomo nhutwamohsotho yokarymany komo xarha, yakenohnà rma hak nekarymatxowà, 2 me hana, 3 me haxa hana. Ànekarymatxhàyam hak hutwaxowà, anar komo, yaworo uhutwany komo. Khoryenkom yokato yano me nekarymano, mosonà, katxow haka. Khoryenkom yokato yano mehra ryhe nekarymano, mosonà, katxow haxa haka.

³⁰Wahorono rwonàmnàtoko rma, onà wyaro nken hana, anaro, eryewtaxemo kukuru komo. Tàrwonà hutwamohsono, Khoryenkomo, rowya, wekarymax haka, ken hana. Àro wyaro àwya katxhe rma, natàknan haka, wahorono tho.

³¹Osomahyaka hak nekarymatxowà, àtoko ryehra mak ha. Omeroro rma hak nekarymatxowà, Khoryenkomo nhutwamohsotho yokarymany komo. Nekarymatxow haka, ohsamnohxemo komo wya enytxatxho me, thananàhsom me ehtxoho menye. ³²Àsok tawro hana. Khoryenkom yokato yano me tàywero natxow hamà, ekarymany komo. Nyamoro rma, noro yano me onà wyaro nehwetxow hamà. Wekarymax haka, ketxhe. Ekarymahra hak wehxé, ketxhe xarha. ³³Àsok tawro hana. Àsok make kesnàr komo xehra nay hamà, Khoryenkomo. Àtoko rye rma kàrwonàmrà komo xehra naха. Kohsamnohnàtokonye, àsok makehra kesnàr komo xe naха. Kàwyanye ekarymantoko, àtoko ryehra kàrwonàmrà komo xe naха.

³⁴Onà wyaro xarha khananàhyatxhe. Oyohsamnohnàtokonye, tatàknye hak nahtxoko, woràskomo komo. Àro wyaro khananàhtoho kom yawo ro natxhe,

Kryestu mryenon komo, anato rha tohsamnohsomà ro komo, omeroro. Àro yawo ro rma rha ehtxoko, omnyam xarha. Tàrwonàmporyehra natxhe, nyamoro. Toto yosnaka tehxorye natxhe. Àro wyaro rma rha nkehe, Khoryenkom karyehtanà, àmenhosahonhàrà, woràskomo kom hoko.³⁵ Tokarymaxem hutwahra tehtokonye, àrwomra rma hak nahtxoko. Bàn kom yaw harha tehtokonye, uhutwamohsoko, rowya, katxow haka, tånyo komo wya. Ohsamnohxemo kom wawo rma tehtokonye, àrwomra hak nahtxoko. Nàhyahamtxow haka. Tàrwonàmnnàtokony haxa, àhyahampàrà natxow hamà. Atxke tonyxem me natxow hamà.

³⁶ Àsok katà. Àro yawo rohra kat manatxowà. Àna matà, anar me amna nhutwehe, kany me kat manatxowà. Amna ryhe, Khoryenkom rwon yoh me amna naha, kany me kat manatxowà. Amna hoye ro ryhe, tokarymaxem me naha, kany me kat manatxowà. ³⁷ Kohkom yano me ryhe àmenhehe, ohyakanye. Noro ryhe, on hoye ro ahananàhyatxhe. Kohkom yano me nmenhen hamà, Pawru, kahra kat manatxowà. Khoryenkom yokato yano me tàywero wehxaha kany me oyehtokonye, yaworo nmenheko, Pawru, kany me rma tehxorye manatxhe. Khoryenkom nhutwamohsotto yokarymanye uro kany me oyehtokonye, yaworo nmenheko, Pawru, kany me tehxorye manatxhe. ³⁸ Kohkom yano me nmenheko, Pawru, kanyehnà kom haxa ryhe, onà wyaro katxho mehra harha hak nahtxoko. Khoryenkom yokato yano me tàyweron mosonà katxho mehra harha hak nahtxoko.

³⁹ Àro ke, onà wyaro àkehe xarha, owyanye, rowtà komo y. Khoryenkom nhutwamohsotto yokarymanàr xe rma haxa ehtxoko. Totohnà rwon yawo tàrwonyem komo yatàknanàhkahra mak ehtxoko. Àrwomra harha ehtxoko, kahra ehtxoko, àwyanye. ⁴⁰ Ohxe roro mak ehtxoko. Oyohsamnohnàtokonye, ohxe roro ehtxoko. Onà wyaro katxho yawo ro ehtxoko. Onà wyaro tehxorye tehxatxhe, ohxe kehtxoho menye, katxho yawo ro rma ehtxoko.

Nasanàmye harha Kryestu katxho wekarymaye owyanye katxhàrà on ha.

15 ¹Rowtà komo y, àrwo yonyhorunu wekarymaye, owyanye.
Ronekarymatxho rma hutwamohsonàr xe wehxaha, owyanye.
Àro rma mahohtxownà. Àro yawo ro rma manatxhe. ²Àro hoye ro rma,
Khoryenkom nenyhoryenàr me manatxhe, àro yawo ro rma haxa oyehtokony
mak ha. Àro yawo rohra oyehtokony haxa, àtohnawo mahohtxownà hamà.

³Ronenyxatxhàrà rma wekarymaye, owyanye. Onà wyaro katxho komo
ryhe wekarymaye, Kryestu wayehye, tåwya kanhàñàthàyamo yowtoho
me, katxho rma, àmenhosahonhàr yawo ro rma wayehye, katxho xarha,
⁴nenamtxownà, katxho xarha, osorwawo ro enmahàtxhe, nasanàmye harha,
katxho xarha, àmenhosahonhàr yawo ro rma nasanàmye harha, katxho
xarha, ⁵tasanàmàtxhe, nosonyhoye, Petru wya, katxho xarha, nosonyhoy
xarha, tånhananàhrà rotho komo wya, katxho xarha, wekarymaye, owyanye.

⁶Amnye nosonyhoy xarha tà, thenyenohnà komo wya, 500 yohon
komo wya. Âtoko rye rma nenytxownà hatà, nyamoro. Âmryenon komo

rma nyamoro ha. Ukukuru komo rma, àwayehpàra rma natxow hatà, thenyenohnà kom hatà. Anar komo, ukukuru komo rma, wayehtxownà hatà, yakenohnà kom hatà. ⁷Amnye, nosonyhoy xarha tà, Txaku wya. Amnye, nosonyhoy xarha tà, tànànyaknyàrà ro komo wya, omeroron komo wya. ⁸Àro rha haxa nosonyhoye, rowya. Noro nhananàhrà rotho mehra wehxakonà. Anar komo wyarohra wehxakonà. Àro wyaronotho rma, noro wenyeye.

⁹Àsok tawro hana. Noro nànyaketxho ro komo yosnaka rma haxa wehxan hamà, urotho. Kryestu nànyaketxho ro mosonà katxho me tehxoryehra wehxaha, Khoryenkomo mryenon komo yeryewhamnohnyenhàr me ryesnàr ke. ¹⁰Towahke mak nehxakonà, Khoryenkomo, rohoko. Towahke ehtxoho hoye ro, anar me harha wehxaha. Àtohnawohra towahke nexeye, rohoko. Noro yanoto me harha wexeye. Nyamoro yoho rma haxa katamokye, àhyaka. Rahoxet hoye rohra mak katamokyakonà. Rohoko towahke roro ehtxoho hoye ro haxa ryhe, katamokyakonà, àhyaka.

¹¹Onok kom hana, ekarymany me natxow ha, uro hana, nyamoro haxa hana. Omeroro rma, àro rye rma amna nekaryemehe. Àro rma mahohtxownà, omnyamo.

**Tasanàmsom komo ehxera ro mak natxhe ha
tkahoryehra nay hamà katxhàrà on ha.**

¹²Asanàmsah me ryhe Kryestu amna nekaryemehe, àwayehxemo kom waye asanàmsah me mak ha. Okukuru kom haxa ryhe, onà wyaro nketxow hatà. Àwayehxemo kom waye tasanàmsom komo, ehxera ro mak natxhe ha, ketxow hatà. Àro wyaro tkahoryehra nay hamà. Asanàmsaho rma tokarymaxem me Kryestu yehtoko, àro wyaro tkahoryehra nay hamà.

¹³Tasanàmsom komo rma ehxera ehtokony haxa, Kryestu yasanàmpàtoràtho haryhe mà. ¹⁴Asanàmpàra noro yehtoko, àtohnawo ekarymanàràtho haryhe mà, amna wya, àtohnawo rma rha noro hona xenyàràtho haryhe mà, owyanye. ¹⁵Asanàmpàra noro yehtoko, yaworohra Khoryenkomo yokarymanàràtho haryhe mà, amna wya. Àsok tawro hana, Khoryenkomo ryhe Kryestu yanàmye tawro ke hamà, amna wya. Tasanàmsom komo ehxera natxhe katxho rma, yaworo ehtoko, Kryestu yanàmpàtoràtho haryhe mà, noro wya, yaworohra noro yokarymanàràtho haryhe mà, amna wya. ¹⁶Àsok tawro hana. Àwayehxemetho komo yanàmpàra tehtoko, Kryestu yanàmpàtoràtho haryhe mà, àwya.

¹⁷Kryestu yanàmpàra ehtoko, àtohnawo noro hona xenyàràtho haryhe mà, owyanye, enyhoryehnà me rma oyesnàràtho kom haryhe mà, towhàn me rma ayanhàñàthàyamo yesnàràtho haryhe mà, Kryestu yanàmpàra ehtok mak ha.

¹⁸Àsok hana wayehtxownà ha, kukukuthuyam heno. Kryestu hona ro rma wayehtxownà hamà. Towhàn me rma tanhàñàthàyam yehtok haxa, anàhnohtàkanàràtho kom haryhe mà. ¹⁹Tano rma hak kehtokonye, kano me ronye rma eryehotahra tehxatxow hamà, amnye teryehorye roro harha kesnàr kom horà. Teryehorye roro kesnàr kom hona ro tehxatxow hamà, Kryestu

mryenon kom kaxe. Asanàmpàra kehtokony haxa, eryehohra roro rma haxa tehxatxow hamà. Anar kom yoho rma haxa eryehohnà ro me tehxatxow hamà.

Tasanàmyatxhe harha Kryestu wyaro rma rha katxhàrà on ha.

²⁰Asanàmsah me mak naха ha, Kryestu. Àwayehsahonhàrà rma, nasanàmye xaxa mak hampànà. Noro htxero nasanàmye, amnye tasanàmsom me rma rha kehtxoho menye. Àwayehsahotho rma, tasanàmyatxhe harha, noro wyaro rma rha. ²¹Toto heno hoye ro twayehsom me tehxatxhe. Toto hoye ro rma rha tasanàmsom me tehxatxhe xarha, àwayehxemo kom waye. ²²Àsok tawro hana. Aknaw heno hoye ro twayehsom me tehxatxhe, omeroro, noro heno yohamàtho kaxe. Àro wyaro rma rha, Kryestu hoye ro karyhe roro harha tehxatxhe, omeroro, noro mryenon kaxe. ²³Noro mahyaka mak tehxatxow hamà. Kryestu htxero nasanàmye. Noro yomoknàtoko, àmryenon kom haka rha nasanàmyatxhe.

²⁴⁻²⁶Àro mahyaka omeroro nemtatkatzehketxhe hampànà, noro. Ehonomnà rotho komo yomtatkatzehkehe hampànà. Toto kayaryetà rotho komo rma, worokyamo kayaryetà rotho komo xarha yomtatkatzehkehe hampànà, omeroro mak ha. Noro ryhe, omeroron komo kayaryet me xaxa mpànà naха ha, tàxanhànàtho komo yarymanàr horà. Àro rha haxa tomtatkaxem me xarha naха, kwayehtohotho komo. Kryestu xanhànà rma rha àro hamà. Àro rma yomtatkatzehkehe hampànà, noro, àwayhepànà ro me harha kehtxoho menye. Tàwya emtatkatzehkatxhe rma, onà wyaro nkehe hampànà, Khoryenkomo wya, tàyàmà wya. Omeroron komo kayaryet me manaha, omoro, kehe, àwya. Omeroron komo kayaryetà rma, àro wyaro nkehe, tàyàmà wya.

²⁷Onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà, Kryestu hoko.

Noro yosnaka omeroron komo yeryan hatà, Khoryenkomo, àkayaryet kom me ehtxoho me.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Noro yosnaka nyamoro yenyenhàrà rma, noro yoho rma nay hamà. ²⁸Tàyàm yosnaka rma naха, noro, umuru. Omeroron komo kayaryet me harha texetxhe, tàyàm yosnaka mpànà noteryaha ha, tano me ro rma. Omeroron komo kayaryet me exko kanyenhàrà rma yosnaka noteryaha, omeroron komo yohà ro me Khoryenkomo yehtxoho me.

Yaworo harha uhutwatxoko katxhàrà on ha.

²⁹Tasanàmsom me tehxatxhe katxho hoye ro ryhe, onà wyaro natxow hatà, kukukuru komo. Nataymompetxow hatà, tkukuthuyam heno yowakryenàr horà, ataymompànà rotho komo rma yowakryenàr horà, tanàmsom me harha esnàr kom horà. Àwayehxemo komo rma, asanàmpàra ehtokonye, ataymompohra esnàràtho kom haryhe mà.

³⁰Àwayehxemo komo rma, asanàmpàra ehtokonye, àtohnawo amna yosoxanomkahnohràtho haryhe mà.

³¹Rowtà komo y, yaworo xaxa mpànà koskarymehe ha, owyanye. Àsok tawro hana, onà wyaro kany me ryesnàr ke. Ronhananàhàthàyamo ryhe nyamoro,

Kryestu Txesus yoh me ryehtxoho hoye ro, Kohkom yoh me ryehtxoho hoye ro, kany me wehxaha, ohokonye. Àro wyaro kanye rma, onà wyaro yaworo xaxa mpànà koskarymhe ha. Emahona ro kwayehyaha, rosoxanomkahnohrà. ³²Tano rma, Ehfesu ho rma, twayehkaxem me wexeye. Kamara yakoro toto yatarymantokono wyaro, twayehkaxem me wexeye. Ewakhàn komo netahanàr me wexeye. Àro wyaro rma kosoxanomkahnohye. Àwayehxemotho komo nasanàmyatxhe harha kany mehra ryehtoko, osoxanomkahnohpàra ryesnàràtho haryhe mà. Àwayehxemo komo rma, asanàmpàra ehtokonye, onà wyaro tawrotho haryhe mà, kàwyanye. Tasahxemtotxe roro rma haxa, àsok tawro hana, amnye kwayehrà kom ke, tawrotho haryhe mà, kàwyanye.

³³Osonkuuhorah ehtxoko. Atxke tehxem komo hyawo roro oyehtokonye, atxke rma rha manatxhe hampànà. Ohxe exahotho rma, atxke harha manatxhe hampànà. ³⁴Yaworo harha uhutwatxoko. Ayanhàn kom hokohra harha ehtxoko. Àsok tawro hana, okukuru komo rma, Khoryenkom hutwahra esnàr kom ke. Tàwyanye, exhera ro mak natxhe ha, tasanàmsom komo, tatoko rma, Khoryenkom hutwahra natxow hamà. Àro wyaro rma àkehe, owyanye atxke tehxatxow hamà katxho me.

Kasanàmàtxhenye anar me naha khun komo katxhàrà on ha.

³⁵Onà wyaro haxa nketxow hana, okukur komo. Àsoke ryhe tanàmsom me harha natxowà, àwayehxemotho komo, ketxow hana. Àsoken me ryhe naye, uhun komo, ketxow hana.

³⁶Àro wyaro kany me oyehtokonye, akàhpàra manatxow hamà. Àsok tawro hana, nat hutwahra oyesnàr kom ke hamà. Àwayehsaho wyaro nay hamà, enathàrà txko. Owyanye tonamàtxhe rma, àwayehsaho wyaro nay hamà. Enampàra tehtoko, ahtahra nay hamà. ³⁷Owyanye tonamnàtoko rma, ehàntahra rma hak nay hamà. Enathàr me txko rma naха, nasànasà hana, anaro haxa hana. Tahtatxhe rma, nehànten harha hamà. ³⁸Khoryenkomoyhe nehàmryehe, tano me ro rma. Noro nehàmryetxho rma, anar me rha naха, enathàrà wyaro rma rha.

³⁹Àro wyaro rma rha, àme ryehra nay hamà, hunano. Toto hunu, anar me naха. Woto hunu, anar me naха. Torono hunu, anar me naха. Kana hunu, anar me naха. ⁴⁰Àro wyaro rma rha, yukryeka hon kom hunu wyarohra naха, kahe yawon kom hunu. Ohxe tonyxem me nay hamà, yukryeka hon kom hunu. Anar me ohxe tonyxem me mak naха, kahe yawon kom hunu. ⁴¹Anar me rha ohxe tonyxem me naха, Khoryenkomoyhe nakàhtotho, kamàm komo rma, nuno xarha, xeryko xarha. Xeryko rye rma, anar me rha ohxe tonyxem me naха.

⁴²Àro wyaro rma rha, àwayehxemo kom waye kasanàmàtxhenye, anar me naха, khun komo. Khunuthuyamo, tonamsomà rma, tanhàntaxem me nay hamà. Tanàmsom haxa ryhe, anhàntahnà ro me naха. ⁴³Tonamsomà ryhe, atxke tonyxem me nay hamà. Tanàmsom haxa ryhe, ohxe tonyxemà ro me naха. Tonamsomà ryhe, ahoxemra nay hamà. Tanàmsom haxa ryhe, tahoxerye rma haxa naха. ⁴⁴Tonamsomà ryhe, tuhnye rye nay hamà, yukryeka hon kaxe.

Tanàmsom haxa ryhe, ekato me naha. Àsok tawro hana. Amnye rma tuhnye rye tehxatxow hamà. Amnye, tuhnye rma tehxatxhe, ekato me mak ha.

⁴⁵ Àro hoko rma, onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Aknawu ryhe, noro htxero, toto me harha nexeye.

Tehxem me harha nexeye.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Amnye nomokye, anaro. Aknaw heno yohono ryhe noro. Noro rma, ekato me tehtxoho hoye ro, ekato me rma rha karyhe roro harha keryatxhe. ⁴⁶ Wahoro htxero, tuhnye rye akàhtosaho nay hamà, khun komo. Amnye, ekato me texem me harha naha. Ekato menohnà, tuhnyem haxa, wahoro htxero nay hamà. ⁴⁷ Aknaw heno ryhe, yukryeka hoye takàhtosom me nexeye. Yukryeka hono rma noro heno. Noro heno yohon haxa ryhe, kahe yaye nomokye. ⁴⁸ Yukryeka hoye akàhtosaho wyaro rma rha natxhe, yukryeka hon komo. Kahe yawon me tehxem kom haxa ryhe, kahe yaye omohsaho wyaro rma rha natxhe. ⁴⁹ Aknaw heno hunu wyaro rma rha, tuhnye rye nay hamà, khun komo. Amnye, kahe yawon hunu wyaro harha naha, khun komo. Ekato me harha naha.

⁵⁰ Rowtà komo y, onà wyaro àkehe, owyanye. Tuhnye rma kehtokonye, tkamsukrye rma kehtokonye, Khoryenkom yowto hon mehra ro mak tehxatxhe ha. Tanhàntaxem me rma kehtokonye, anhàntahnà kom wawohra ro mak tehxatxhe ha.

⁵¹ Onà ryhe enytxatxoko. Uhutwahnà rotho wekarymehe, owyanye.

Àwayehpàra natxhe, kukukuru komo, Kryestu mryenon kukuru komo.

Àwayehpàn kom marmahnà rma, omeroro haxa ryhe, kàwyamo rma, anar me harha mpànà tehxatxhe ha, àwayehxemotho komo rma, àwayehpàn komo xarha. Anar me harha mpànà naha ha, khun komo. ⁵² Kryestu yomokàtxhe rma, anar me harha mpànà tehxatxhe ha, àtoko rye rma haxa mak ha. Waxuru yoruru tenytxetxhe hampànà. Àro rha haxa tenytxetxhe hampànà. Kàwyanye enytxantoko rye rma, anar me harha mpànà tehxatxhe ha. Àwayehxemotho komo ryhe, nasanàmyatxhe hampànà. Uhun komo rma, anhàntahnà ro me harha mpànà na ha. Àwayehpàn komo xarha, àro wyaro rma rha, anar me harha mpànà na ha, uhun komo. ⁵³ Àsok tawro hana. Tanhàntaxem me nay hamà, khunuthuyamo. Amnye, anhàntahnà ro me harha mpànà na ha. Twayehso rma nay hamà. Amnye, àwayehpànà ro me harha mpànà na ha. ⁵⁴ Anhàntahnà ro me harha kehtokonye, àwayehpànà ro me harha kehtokonye, àmenhosahonhàr yawo ro mpànà tehxatxhe ha. Onà wyaro nkehe, àmenhosahonhàrà.

Kwayehtohotho komo, tarymaxem me mpànà na ha ha. Ehxera harha mpànà na ha ha.

⁵⁵ Karymahrany harha mpànà na ha ha. Keryehpàrany harha mpànà na ha ha, àrotho, kwayehtohotho komo.

Àro wyaro rma nkehe, àmenhosahonhàrà. Àro yawo ro mpànà tehxatxhe ha, àwayehpànà ro me harha kehtokonye mak ha.

⁵⁶Àsok tawro hana. Toseryehyatxow hamà, kwayehrà kom hona. Atxke kesnàr kom ke ryhe, twayehyatxhe. Àro ke, àhona toseryehyatxow hamà. Kàyweronàhyamatxho komo hutwanye rma, atxke rma tehxatxhe, eyuknye menyxehra kesnàr kom ke. Àro hoye ro twayehyatxhe. ⁵⁷Oseryehpàra mak keryatxhe, Khoryenkomo, kwayehrà kom hona. Àsok tawro hana. Konyhoryeny komo rma wayehye, Txesusu Kryestu, Kohkomo, kanhàn kom hokohra kehtxoho menye. Àro hoye ro kanhàn komo yarymany me keryatxhe, Khoryenkomo. Ohxe xaxa manay hamà, tkatxe, àwya.

⁵⁸Àro ke, onà wyaro àkehe, owyaney, rowtà komo y, ronàhnà komo y. Ahananàhtoho kom yawo ro rma haxa ehtxoko. Anar me rhahra ehtxoko. Kohkom yomyawon hoko rma haxa ehtxoko. Noro yano me àhok oyehtokonye, towakryexem me manatxhe. Àro wyaro muhutwetxow hamà.

Otxenyerun hoye àwahanonkatxoko katxhàrà on ha.

16 ¹Onà wyaro màketxoko, onmenhothàyam yawo. Àsoke ryhe amna nàmyano, amna txenyerun hoye, Kryestu mryenon komo yowakryenàr horà, ànyahpàn komo yowakryenàr horà, màketxoko. Àro hoko rma uhutwamohsoye, Karaseya yamtar hon komo wya, anato rha tohsamnohsomà ro komo wya. Nyamoro rma royukyatxhe. Omnyam xarha, uro eyuhtxoko. Onà wyaro ehtxoko.

²Domenku ho yohà ryhe, otxenyerun hoye àwahanonkatxoko, omnyamo ro rye rma, amnye owyaney tàmtoho me. Otxenyerunu wyaro rma rha, àhoye rma àwahanonkatxoko. Romomokhàrà mak ehtxoko. Àwahanonkatxok yohà. ³Romokàtxhe rma, onwahanonkatxhàyamo warhehe, Xerusaryen hon komo hyaka, ànyahpàn komo hyaka. Okukuru komo wya warhehe, onwahanonkanàr komo wya, onhutwanàr komo wya. Rokaryehtan xarha warhehe, àwyany, Xerusaryen hon komo hyaka, àwyany uhutwanàr kom horà. ⁴Uro xarha àten hana, Xerusaryen hona. Tàtohorye ryehtoko, àten hamà. Rotontoko rma, rakoro tetxhe, okukuru komo.

Komokyaha ohyakanye katxhàrà on ha.

⁵Wahoro htxero, Maseknonya yamtar horye àtehe. Kryestu mryenon komo yonyxe àtehe, anato rhan komo yonyxe. Àro horye rma rototxhe, komokyaha, ohyakanye. ^{6,7}Mex wehxan hana, ohyawonye. Tàtxemnyehàntaxe ro hana wehxan ha. Àsok tawro hana. Mexe rma haxa ryesnàr xe wehxaha, ohyawonye. Amnye rma romoknàtoko, mexehra wehxan hamà, Maseknonya hona tàtosom me ryesnàr ke. Mexehra ryesnàr xehra mak wehxaha, ohyawonye. Àro ke, amnye haxa komokyaha. Mexe ryesnàr xe Kohkom yehtoko, mex wehxaha, ohyawonye. Ohyayenye rotontok harha, ohxe uro màyakyatxow hamà. Henta kom hana àten ha. Àsna rma rotontoko, ohxe uro màyakyatxow hamà.

⁸Tano rma, Ehjesu ho rma, Pentekostes yawasànà àmomokyaha. Àtohra rma hak wehxaha. ⁹Àsok tawro hana, tano rma ekarymanàr hoko

rma haxa ryesnàr ke. Thenyehra Kohkomo rwonà yonytxanàr xe harha natxhe, tanon komo, Ehjesu hon komo. Tonyhoryenàr komo xe harha natxhe, Khoryenkomo wya. Àro ke, ekarymanàr hoko rma haxa wehxaha, tano. Thenyehra mak natxhe, roxanhàn komo, ranweknye komo.

Txemohtyo tonàrà yokarymatxhàrà on ha.

¹⁰Nomokyan hatà, Txemohtyo, ohyakanye. Tomoknàtoko, ewankaramra hak nahko, ohonanye. Teryehorye noro txetxoko. Rowyaro rma rha, Kohkom yomyawon hoko rma haxa naha, noro ha. ¹¹Àro ke, onà wyaro kahra ehtxoko, noro hoko. Norohnàtho me xak naha, bàryekomo me xak naha, kahra ehtxoko, àhoko. Rohyaka harha omoknàtoko, ohxe ànyahtxoko. Teryehorye rma ànyahtxoko, rohyaka harha. Noro yomoknàr hona ro wehxaha. Noro yakoro kowtà komo yomoknàr hona ro xarha wehxaha.

¹²Aporu hoko màmenhetxoko. Kowtà komo rma noro ha. Ohyakanye àtonàr xe wehxaknan haryhe. Àtok hampànà, àhyakanye, àkeknano, àwya. Àtok hampànà, kowtà kom yakoro, rokaryehtan yany kom yakoro, àkeknano, àwya. Amnye rma tàtonàr xehra mak nay hatà. Amnye haxa ten hatà, ohyakanye, tàtohorye tehtok mak hatà.

Anaro rha hoko hananàhno yeryetxhàrà on ha.

¹³Thona ro rma haxa ehtxoko. Kryestu hona menyatxow hamà. Noro hona xenye rma, ahananàhtoho kom yawo ro rma haxa ehtxoko. Horykomo wyaro rma, towankaryhe rma haxa ehtxoko. Tahoxeryem komo wyaro rma, anhà yarymany me ehtxoko. ¹⁴Eten kom hok oyehtokony hana, osoxe rma haxa ehtxoko. Toto xe rma haxa ehtxoko.

^{15,16}Rowtà komo y, onà wyaro khananàhyatxhe xarha. Estehfanasà eyuhtxoko. Akaya Yamtar hon kukuru komo rma, okukuru komo rma, Estehfanas komo htxero Kryestu yahohtxownà, noro rma, noro mòn yawon komo xarha. Àro wyaro rma muhutwetxow hamà. Kryestu mryenon komo yakoronomanaye ro me natxhe, nyamoro, thenyehra mak ha. Ayakoronomanàr kom hoko rma haxa natxhe. Àro ke, omnyamo rma, nyamoro eyuhtxoko. Àro wyaron komo rma, akoronomano ynye ro komo rma, tamotohso ro àhokon komo rma, toyuhsom me xenytxoko.

¹⁷Rohyaka nomokyatxoko, okukuru komo, Estehfanasà rma, Fohtunatu xarha, Akayku xarha. Teryehorye rma haxa wehxaha, omoknàr kom ke. Ohnàn kom yawo rma haxa wehxaknano, tekhokaxe ro. Ekhokahra harha wehxako, okukuru komo yomoknàr ke. ¹⁸Nyamoro ryeryehoryetxoko. Rohyaka mànyakyatxok hamà, teryehorye ryesnàr horà. Àro ke, teryehorye rma rha manatxow hamà, omnyam xarha. Nyamoro wyaron komo ryhe, ohxe rma haxa natxhe katxho me hak nahtxoko, owyanye.

Ohnàn kom yawo natxow hatà katxhàrà on ha.

¹⁹ Ohnàn kom yawo natxow hatà, Aaseya yamtar hon komo, anato rha tohsamnohsomà ro komo. Ohnàn kom yawo rma rha natxow hatà, Aakera komo, Pàryesera xarha, àmàn kom yaka tohsamnohsomà ro komo xarha. Kohkom yohà rma nyamoro ha. Àro hoye ro, ohnàn kom yawo rma haxa natxow hatà, teryewrye ro hatà, ²⁰ Ohnàn kom yawo rma rha natxow hatà, tanon komo, kowtà komo rma, omeroro.

Oyohsonàtokonye, atamtxuhkatxoko, osox oyehtxoho kom hoye ro, enyhoru ro me oyehtxoho kom hoye ro xarha.

²¹ Pawru uro. Onà àmenhohono, rakorono wya, karyehtha menhonye ro wya. Amnye rma uro haxatho àmenhehe. Ohnàn kom yawo rma haxa wehxaha.

²² Kohkom xehra kat natxowà, okukuru komo. Àxehra tehtokonye, Khoryenkomo nanàhnoprà me hak nahtxoko. Amina yohà y, omoko, àkehe, Kohkomo wya. ²³ Towahke xaxa nay hamà, Txesusu, Kohkomo, khokonye. Àro wyaro towahke noro yehtxoho hutwanàr xe roro wehxaha, owyanye. ²⁴ Oxenye rma haxa wehxaha, Kryestu Txesusu yohà rye me kesnàr kom ke.